

HUMOR_ZASINÁČ.SK

ZBORNÍK FÓRA HUMORISTOV 2010

**Trnavský samosprávny kraj – Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave
2010**

S FINANČNOU PODPOROU MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ISBN 978-80-88695-25-7

© Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

OBSAH

<u>Niekoľko slov na úvod....</u>	<u>3</u>
<u>Ivan Bajo</u>	<u>7</u>
<u>Janka Blašková</u>	<u>13</u>
<u>Karol Bodorik</u>	<u>18</u>
<u>Vojto Haring</u>	<u>28</u>
<u>Mikuláš Jarábek</u>	<u>32</u>
<u>Eva Jarábková-Chabadová</u>	<u>37</u>
<u>Ivan Košický</u>	<u>41</u>
<u>Marián Mrva</u>	<u>47</u>
<u>Ladislav Szalay</u>	<u>52</u>
<u>Ladislav Šebák</u>	<u>59</u>
<u>Benjamín Škreko</u>	<u>67</u>
<u>Kalo Uhrík</u>	<u>74</u>

NIEKOĽKO SLOV NA ÚVOD

Humor je korenie života

Pod týmto sloganom sa uskutočnilo prvé stretnutie klubu Fórum humoristov. Klub Fórum humoristov vznikol z iniciatívy samotných autorov a pracuje aktívne už druhý rok pri Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave. Čestným prezidentom klubu sa stal Tomáš Janovic. Okrem autorov, ktorí v minulosti pracovali v zaniknutom humoristicko-satirickom časopise Roháč ako redaktori, karikaturisti alebo len prispievali do neho, sa hlásia ku klubu ďalší významní autori, ktorí sa môžu pochváliť aj vydanými knižnými zbierkami. Pre nich i pre všetkých milovníkov humoru a satiry Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave pripravila zaujímavé programy a stretnutia s renomovanými humoristami. A nielen to, sami „humoristi“ sú iniciátormi, scenáristami a moderátormi podujatí.

Humor sa dá aj vyvážať

Za hranicami nášho mesta a regiónu sa niektorí vybraní humoristi predstavili v roku 2009 v Bratislave v evente „V Auparku ožívajú knihy“ a v auguste tohto roku na jubilejnom 30. ročníku európskeho festivalu humoru a satiry Kremnické gagy 2010. V programe Trnafske rodinné balenie účinkovali: Eva Jarábková, Mikuláš Jarábek, Karol Bodorik, Vojtech Haring, Jana Blašková. Benjamín Škreko. Zároveň sme vyviezli aj karikatúry. Výstava našich karikaturistov Vojtecha Haringa, Ivana Košického a Ivana Baja bola prístupná v akreditačnej sále festivalu. Mohli si ju pozrieť aj čitatelia Knižnice Jána Kollára v Kremnici.

Humor je doživotný vzťah

Ľudia, s ktorými sa počas prípravy a fungovania klubu stretávam, sú dôkazom tohto výroku. Každé podujatie, každé rodinné balenie, každé pracovné rokovanie je poznačené humorom. Sršia dobrou náladou a vtipnými nápadmi nielen vtedy, keď vystúpia na to „pomyselne“ javisko.

Humor nepotrebuje prezidenta

- povedal Tomáš Janovic. Dovolím si mu oponovať. Humor, Kremnické gagy, ale i náš klub Fórum humoristov potrebujú nutne svojho prezidenta. Človeka, za ktorým nám je aspoň trochu smutno, keď medzi nás nepríde.

Milí čitatelia a priatelia!

Fórum humoristov je klub otvorený. Počas čítačiek, programov a stretávania sa v rámci „rodinných balení“ radi prezentujeme tvorbu autorov v poslednom období. Nie všetko sme však stihli „live“. Preto sme sa rozhodli vydať tento zborník z tvorby našich členov a sympatizantov.

Pôvodne sme chceli zborník „Fóra humoristov“ vydať klasicky, na papieri. Doba pokročila, my chceme vyvážať náš trnavský humor naozaj do celého sveta. Zborník vychádza teda v internetovej podobe pod názvom: HUMOR_ZASINÁČ.SK.

Do zborníka prispeli:

Ivan Bajo

Janka Blašková

Karol Bodorik

Vojto Haring

Mikuláš Jarábek

Eva Jarábková-Chabadová

Ivan Košický

Ladislav Szalay

Ladislav Šebák

Benjamín Škreko

Kalo Uhrík

Každého autora uvádzame jeho vlastnými slovami, keď nám odpovedal na tri otázky:

- 1. Humor je taký zábavný, že dokonca aj peniaze zaň sú veľmi smiešne, tak čím sa naozaj živíte?*
- 2. Ako Vám v živote pomáhal váš zmysel pre humor, čo všetko ste s jeho pomocou dosiahli?*
- 3. Čo to je humor?*

Niektorí však vtipne obišli tieto otázky a predstavili sa v takej forme, v akej to považovali oni za vhodné a humorné.

Do tohto prvého čísla zborníka sme zaradili aj tvorbu Ivana Košického, ktorý už nie je medzi nami. Ale spomienky zostávajú a Ivan Košický v nich.

Prajeme Vám príjemné čítanie a radi privítame aj vaše príspevky. Sme presvedčení, že aj v roku 2011 budeme pokračovať v činnosti klubu Fórum humoristov, a tým aj vo vydávaní zborníka HUMOR_ZASINÁČ.SK.

Benjamína Jakubáčová, Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

IVAN BAJO

Ivan Bajo sa narodil v roku 1935 v Bratislave, kde prežil roky detské, školské a študentské. Tie profesionálne v Trenčíne, v Trnave a v Bratislave ako psychológ, patopsychológ, defektológ. Väčšinu života pracoval ako vysokoškolský učiteľ na Univerzite Komenského. No a dnes je už proste dôchodca.

Počas „zelených rokov“ trampovania, skautovania, vudkraftérčenia (Liga lesnej múdrosti) sa naučil vnímať, milovať prírodu a žiť v nej. Neskôr sa akosi spontánne naviazal na horolezecké lano, a tak sa preň začalo krásne vertikálne dobrodružstvo, vzrušujúca hra s gravitáciou medzi nebom a zemou. Napriek tomu, že horolezenie je podľa neho 9 dielov trápenia a jeden dielik radosti, šťastia. A práve pre ten jeden dielik človek vždy znova a znova podstupuje tých strastiplných 9.

No a horolezectvo sa celkom prirodzene u Baja snúbilo – prelínalo s túlačkami prírodou, s turistikou, jaskyniarstvom, lyžovaním, ale aj ochranárstvom, záchranárstvom a s fanatickým hubárstvom – raz to či ono dominovalo.

Vždy pociťoval potrebu podeliť sa o svoje zážitky s priateľmi a tak sa nejako zrodili úsmevné príbehy najprv vyrozprávané pri horolezeckých táborákoch, na tatranských chatách, neskôr publikované v časopisoch, v rozhlase či televízii. Popri slove sa autor vyjadroval kresbou – príbehy a kresby sa navzájom dopĺňali a napokon z nich vzišla knižôčka horolezeckého humoru SMIECH NA LANE, ktorá dodnes vyšla v troch vydaniach a dokonca v zahraničí. Kresieb sa nazbieralo na niekoľko výstaviiek po Slovensku aj v Česku, Poľsku, Rakúsku, Luxembursku.

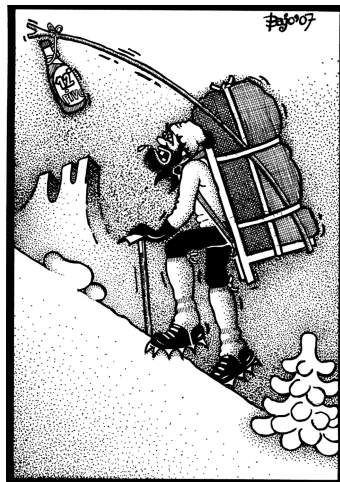
Horolezecký humor je veľmi špecifický – skôr drsný, čierny, „šibeničný“ než „ružový“. Podobá sa humoru toreádorov, pyrotechnikov, vojensko-zákopovému „veseliu“. Hrdinami „bajovín“ sú starí horskí vlci, smoliari horských strmín, čo ustavične prežívajú nikdy sa nekončiacu reťaz trablov, ale napokon sa vždy pozviechajú, narovnajú, zase sa naviažu na lano a vždy znova a znova sa – nezmary – púšťajú do nových a nových dobrodružstiev, lebo sú vždy nové a nové vrcholy – Everesty – v našom živote...

Nosičské reminiscencie

Dávno-pradávno som pracoval ako nosič na tatranské vysokohorské chaty (1954 – 1959). Jednoduchá práca – chlap si dole naloží, čo treba hore – na Zbojníckej, Téryho, Zamkovského chate, či Chate na rysy – a ta sa nahor! Na chate mu to odvážia, zapíšu, zaplatia. A tak to ide deň čo deň. Tvrdá rehoľa! Ale celkom jednoduché to nie je, čo chcem vyjadriť v troch spomienkach.

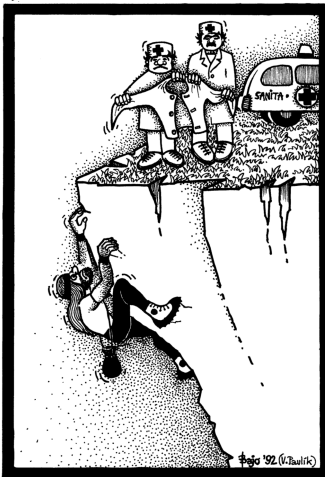
Nožík

Podvečer. Obloha sčernela, nad hrebeňom sa zablysklo a padli prvé ťažké kvapky. Takže zmoknem. No, čo už...! Som pri Vareškovom plese. Nerozpršalo sa

Ivan Bajo

postupne, ako to býva, ale naraz. Proste „spadla“ voda. Do minúty som bol do nitky premočený. No, čo už...! Všade naokolo blesky, furt a všade: „Blesk, blesk, blesk – prásk, prásk, prásk!!! A do toho aj ľadovec – kamenec – krúpy ako pingpongové loptičky – načím hlavu chrániť! Rýchlo – rýchlo – treba sa ihneď zbaviť kovov, čo priťahujú výboje, blesky. Aha – celokovový nožík „Sarajevo“ vo vrecku – oblúkom letí do kosodreviny – fajna, do mňa už nešvihne! V záclonách ležaku vstupujem do chaty. Chatár Gróf ma už

Ivan Bajo

dlhšie vyzeral a tešil sa, že ma blesky obišli. Vravím: „No, veď som tomu prispel – nožík som do kosovky zahodil!“ To chatár veľmi ocenil: „Bol si úžasný, skvostná a inteligentná reakcia! Napriek tomu ti v mene celej chaty srdečne ďakujem, že si sem popri tom vytrepal 75 kíl celokovových konzerv!!!“

Psychológ

Podvečer. Stúpam trpiac pod blbo naloženým nákladom, čo ma ťahá dozadu a do boku. Navyše od rána husto sneží, sneh už je až dvojvaječný (čo je pre mužov informácia o výške nového snehu). Strápený zhadzujem pod morénu náklad a sadám si naň. Ako čerstvý absolvent štúdia psychológie som náhle osvietený: „Preto je mi nanič, lebo sa ustavične za-

oberám svojím trápením, aké je to ťažké – preťažké, ako ma to ťahá nabok a nazad! Mal by som sa odpútať a myslieť – snívať pozitívne.“ A tak som si naprogramoval Tichomorie, úžasnú piesočnú pláž, tieň paliem, ľadové Martini s citrónom. A naraz je všetko iné! Odľahčené! Predtým horko- ťažko vyšliapal nahor dvadsať krokov a teraz akoby nič päťdesiat. Zastal som, otočil sa a hľa! Sila, veľkosť ducha – človek tyran! S hrdosťou mi pohľad zostupoval po mojich päťdesiatich stopách nadol. Na ich konci bezočivo trčal môj nabalený náklad, ktorý som tam v odľahčení ducha zabudol..

Salut

Podvečer. Stúpam Veľkou Studenou dolinou novým snehom. Tu v lese je to ešte ako-tak, ale nad lesom ho budú naviate záľahy. Bože, mal som si naložiť o dvadsať kíľ menej. A potom sa dostavila zimná denná aj nočná mora všetkých nosičov: „Treba mi ísť na záchod! No, čo už! Zhadzujem náklad – zabára sa hlboko do snehu a odchádzam za strom. Kvočím a naraz akési silné rupnutie a potom hrozivé hučanie. No a potom to prišlo – zo severovýchodnej rokliny Slavkovského štítu (Veverkov žľab) vystrelila mohutná lavína a rútila sa ničivou silou nadol, hádam tridsať metrov odo mňa. Preletela cez chodník lámuc vetvy, stromy, vyplnila spodok doliny a zastala. Tri metre vysoká hustá hradba zo snehu, stromov, kameňov. Nik by v tej lavíne neprežil – ani ja!. Nebyť mojej akútnej potreby, bol by som v nej. Vrátil som sa k stromu a zasalutoval som „hovnu“ – zachránilo mi totiž život. Zostúpil som k chate Kamzík, prespal na lavici a ráno som pretrepal – prevliekol cez lavínisko náklad chleba, salámy a zemiakov

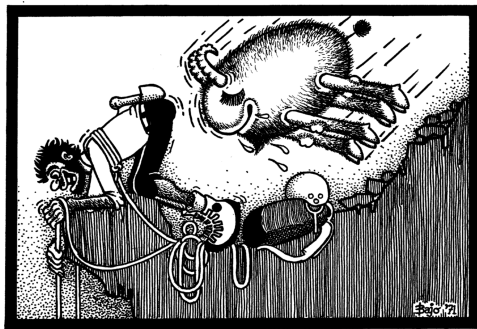
a stúpал snehom nahor, na Zbojnícku chatu, aby tam mohli turisti a horolezci naďalej normálne žiť.

Deň vreteníc

Pred rokmi som sa potuloval po Slovenskom Rudohorí. Ďaleko od ľudí som si sám a sám, len sám pre seba sebecky objavoval úžasné zákutia tohto Bohom, cestovným ruchom a masovou turistikou, našťastie neobjaveného – zanedbaného pohoria. Prežil som tam pochodujúc špecifické dni – Deň veвериčiek, Deň d'at'ov, Deň búrok, a potom aj Deň vreteníc. Tak som ho nazval už predpoludním – od rána som videl, pozoroval, fotografoval, obchádzal i preskakoval vretenice – bolo ich toľko, že som sa stal ľakavým. Potom už kde, čo šuchlo, hneď som splasene odskočil – l'utoval som, že nemám čižmy – také riadne rybárske – „muškárske“ – až po zadok.

Večer som sa utáboril na lúke pri okraji lesa. Založil som si ohník a varil polievku z nazbieraných húb. Bola už tma, keď som sa chystal najesť. Sadám si do trávy – ááááúú – bolesť – čosi ma bodlo – pichlo – a riadne! Čo to?! Spustím nohavice, natočím sa zadkom k ohňu. Dve kvapky krvi stekajú z dvoch raniiek – vpichov. VRETENICA! A čosi ako by v tráve zašuchotalo. Vretenica a ja - človek, pohryznutý tu, uprostred vrchov, potme, sám – no to je možno aj môj koniec! Odrazu mi prišlo samého seba l'úto, dovtedy som netušil, že sa mám tak rád. No, ale potom som sa vzchopil. Chlape, treba konať! Zmätene som si spomínal, čo viem o prvej pomoci. Aha – spomenul som si! „Stiahnite pevne miesto nad pohryznutím, medzi ranou a srdcom.“ Pohryznutie bolo na zadku – takže

stiahnuť, „zaškrtiť“ by sa to malo v páse. To sa nedalo. Do zúfaleho vedomia mi vpadla ďalšia prvopomocná rada: Po uhryznutí vretenicou ranku okamžite vysajeme – pravda, ak nemáme poškodené pery, d'asná, jazyk a zuby a jed ihneď viackrát vypl'ujeme a ústa si vypláchneme!. Nič z uvedeného som nemal poškodené, ale skúste si sami vysať ranku na vlastnom zadku! Napokon som si, zaplať Pán Boh, spomenul na to tretie, reálne: „Ak sa nedá inak, ranku po uhryznutí treba ihneď vypáliť!“ Dodnes si pamätám na rozochvenú, žeravú špicu dýky, čo som si hotovil nad ohňom! Znovu si sťahujem nohavice a pritom čosi ostré, špicaté nahmatám v zadnom vrecku. Mimovoľne doň siahnem a vytiahnem – starú pracku z nohavíc s dvomi kovovými, ostrými hrotmi! Takže, to bola tá vretenica! Šok číslo dva, tentoraz z nepríčetnej radosti – žijem a budem žiť! Aleluja! A veru tak – žijem si ja dodnes a navyše bez vypálenej značky na zadku!

ĎURÓÓÓ... VYHRALI SMĚČČČ... ..

Ivan Bajič

JANKA BLAŠKOVÁ

JANKA BLAŠKOVÁ sa narodila pol roka pred Víťazným februárom v služobnom byte svojho otca, správcu Mestskej veže, pána Ludviga, priamo na trnavskej mestskej veži a tak si na návštevu rodného domu musí kupovať vstupenku. Do vienka dostala spisovateľský talent a ten celý život využíva na to, aby svojimi postrehmi v írečitej „trnafčine“ zabávala čitateľov starého, aj obnoveného, Trnavského hlasu pod pseudonymom Bapka Blašková. Ako správna amatérka, sa zúčastňuje rôznych literárnych súťaží (napr. Vansovej Lomnička). Naposledy bodovala aj na súťaži O Cenu SUT, kde získala Cenu primátora mesta Trnavy. V civilnom povolání robila telefonistku. Na toto zaradenie Janka vždy reaguje, že: „Žiadna telefonistka, najskôr telefónna manipulantka, potom telefónna operátorka, som bola“.

Janka je obľúbenou a nenahraditeľnou členkou Fóra humoristov a v Jaslovských Bohuniaciach, kde býva, stavia jej skvelý manžel pre ňu, ale aj pre nás všetkých, „Šopu slávy“. Tak tam nás určite navštívte.

Bapka-Lomničárka

V časoch, keď bola literárna súťaž, Vansovej Lomnička, ešte uznávaná, (čúl už to tak neni), moderná a zaujímavá, keď bola len jedna jedziná (čúl už sú dve), kolegyna ma naviedla, aby som sa zúčastnila. Stalo sa. Okresné kolo som vyhrála. Postúpila som do krajského, keré sa konalo v Senici. Vybrali zme sa tam aj z nemenuvanú kolegynu, ona mi robila obľíkačku, jej

muž šoféra. Vystupovala som v trnafském kroji, kerý patril jej, tak ma mosela do neho obléct. A v tem bol problém, lebo majitelka kroja bola ode mna o dvacat kilón tenšá. Bolo to velice tašké, ale vynašla sa. Čo sa nedalo zapat alebo zavázat, pozapínala špendlíkama. Ked naše nestačili, rozebrali zme násценku o zdravej výžive, čo bola v kultúrнем dome. Po úspešném vystúpení na sútaži, som už prestávala dýchat, tak som bola v tem kroji utáhnutá. V čepci a v ručníku mi zase bolo strašne horko a špendlíky pichali. Hnet, jako to bolo možné, som sa snažila sedemdesát sukén vyzléct. Friško, o zlomkrky, som utekala do šatne. Ket som šecko ze seba pozhadzuvala, zhlboka som sa nadýchla. Ináč to bol velice pekný kraj, len mne sa v nem dýchat nedalo. Oblékla som si svoj civil a scela som sa vráct do sály. To sa mi ale skoro nepodarilo. Ve dverách ma zastavili, že prečo a načo tam idem. Já, že idem si zebrať prvú cenu. Usporádatelka konštatuvala, že som vóbec nesútažila, že sútaž vyhrála nejaká velice pekná babička.

Ze smíchom zme si to vysvetlili, (šak som aj bola vtedy tesne po padesátke, na bapku jak stvorená) a usúdzili, že šaty robá nélen človеka, ale aj bapku – Lomničárku.

Čo nám to scú nahovorit

Na konci októbra sa „oslavuje“ Hallowenn. Šetci obchodníci, tlač aj televízia sa nás snažá presvečit, že je to tradičný svátek, dovezený z Ameriky. Celkom to nechápem, jaký tradičný a jaký z Ameriky? Temu móže verit len naša omladzina. My starší víme svoje. Za mojích mladých časov, ked dozreli tekvice na poli, bol september alebo október, jedno-ducho na jasen zme vybehli do chotára.

Keď nás nechycili, donesli zme domov žltú tekvicu (dzinu) a sami, alebo z pomoci otca alebo dzeda vyrezali strašáka. Dali do toho sviečku a hotovo žiadny haló-ven.

Bolo to v prvej polovici minulého storočia, dokonca aj tisícročá. Bolo to vtedy, keď Amerika bola „zakázaná“, takže o jejích sviatku sa nám ani nesnívalo a nsmelo snívať. Vtedy sa organizovali súťaže o najkrajšie alebo najstrašnejšie dzinové strašidlo. Víťaz dostal za odmenu šarkana. A to bola druhá zábava nášho detstva na jasen. Vtedy na nebi lítali doma vyrobené šarkany, večer svícili strašáci a bolo veselo. Amerika o nás nevedzela a my o nej chvalabohu tiež.

Na páračkách

Stalo sa to, ani neviem jako, dostala som sa do Zavara na páračky. Takej udalosci som sa ešte nezúčastnila, tak som to velice prežívala. Bola zima, bolo to tesne po Vánocách. Venku snach, naozajstná zima. V izbe bolo teplo, v kachlách naložené, ohen ci-cho blkotal. Domáca atmosféra. Ženy si posadali okolo stola, na nem bolo vysypané pérí a začali ho drápat. Pospomínali pol dzedziny. Poobracali rodzinu, známych aj neznámych. Potom došlo na strašidelné príbehy. Tak teda jeden očúvajte.

Raz, bolo to dávno, keď ešte nebola ani električka. A tak, jak hovorila nebohá pani herečka Radošinskeho dzivadla babka Kolníková, aj tá, kerá bola, trásla. Neboli pouličné lampy, večer svícili len hviezdy a mesác. Teda, keď bolo zamračené, bola celkom čírna tma. Tma jako v rohu. Z malých domčekov len kde-tu blikali petrolejky alebo sviečky. A

ináč ništ. Kdo nemosel, neišol ven. V tem čase sa po dzedzine rozchýrilo, že pri cinteru straší. Cinter a jeho okolí bolo obávané miesto. Kdo mohol, ten sa mu vyhol. Okolo strašidla bolo moc nejasností. Jeden tvrdil, že je malé, druhý vidzel obra, kerý merá aj tri metre. Bílá postava chodzí aj po ceste, obchádza cinter, odváži sa aj medzi domy. Ked tý reči o mátohe neprestávali, strýco Vinco sa vyhráždal, že sa na to strašidlo kukne zblízka. Pár chlapov ho k temu vyhecuvalo, tak sa vybral ze psom a ozbrojený z palicu k cinteru, na to stašidlo. Veter fučal, sovy zas húkali, aj kočka ho vystrašila. Čakal, čakal, ale bílej postavy nikdže. Vincovi bolo zima, krv mu tuhla v žilách od tej hrózy, ale čakal. Aj sa teda dočkal. Naraz sa rovno pred ním objavila obrovská bíla postava, kláčila sa ze strany na stranu. Róstla, potom sa zas zmenšovala, vtedy strýco Vinco zdrevenel. Primrzol na mište, nemohol sa ani pohnút. Ked tá ohava začala skuvínat a približuvat sa k nemu, Vinco stracil glanc. K životu ho prebral jeho Dunčo, kerý sa jak hrdzina na tú mátohu vrhol. Skákal na nu, šklbal jej háby. Strýco sa k nemu pridral s palicu, bil a bil. Strašidlo sa rozbehlo, utekalo, utekalo až skončilo v potoku. Tam začalo ludsky naríkat. Vtedy strýco Vinco poznal tetku Agnešu. Vytáhol hu z potoka a odvédol domov. Dobitú, mokrú, roztrhanú. Tetka Agneša si tento čírny humor odležala dva týdne v posteli. A potrestala sa sama. Mala škodu, tri roztrhané plachty, pár modrín, k temu chrípku. Nakonec nemohla íst na fašángovú muziku, kerá sa konala za týden. Z hanbu chodzila po dzedzine. Ludé si o jej strašení ešte dlho vyprávali, len nikdo nevedel prečo, začo a načo to robila. A veru sa to nikdo ani nedozvedzel. Svoje tajomstvo si zebrała do hrobu.

Pri tomto strašnom príbehu ženy už dodrúpali, čo bolo nachystané. Zababúšili sa do vlnákov, kožuškov, rozlúčili sa a rozešli do svojich domovov.

To bola moja prvá, možno aj posledná páračka. Šak čul sa už páračky porádajú poridko, len keď ich nakrúcajú do televízora. Šak duchny sú už neni moderné. A výbava pre nevestu? To už radšej penáže, že áno?

Ivan Košický

KAROL BODORIK

1. Humor je taký zábavný, že dokonca aj peniaze zaň sú veľmi smiešne, tak čím sa naozaj živíte?

Je to smiešne, ale celý život som sa živil (a ešte stále sa živím) prácou. Prácou v prospech slovenskej energetiky, najmä jadrovej.

2. Ako Vám v živote pomáhal zmysel pre humor, čo všetko ste s jeho pomocou dosiahli? *Zmysel pre humor mi pomáhal udržiavať nadhľad a zmiernovať stres, ktorého je u veľkých investícií v energetike vždy prebytok. S humorom som dosiahol to, že všetci známi vraveli, že som zostal sám sebou, bez ohľadu na dosiahnutú funkciu. To ma veľmi tešilo.*

3. Čo to je humor?

Humor je to, čo nás naučí život. Ako sa naň pozitívne dívať. A to aj napriek tomu, že najväčšia radosť je škodoradosť.

Kde sa podel kapelník?

Kapelník Dávid Maroš vybavoval pre trnavskú kapelu Sound 5 kšeft. Svadba, pánu Bohu za chrbtom, v akejsi dedinke Svícne kdesi na hornom Záhorí. Stretol sa so ženíchom a dohadovali podmienky. Cena sa ženíchovi zdala privysoká. Keď kapelník argumentoval, že je to ďaleko a budú vysoké dopravné náklady, ženích dostal nápad, ako znížiť náklady. „Ved' pôjde z Trnavy do Svícnej autobus so svadobnými hosťami a bude poloprázdny. Dozadu vezme kapelu “. Argumentoval kapelníkovi. Ten súhlasil za pod-

mienky, že autobus po skončení svadobnej zábavy na nich počká, kým sa zbalia a naložia inventár do autobusa. Dohodli sa. Ženích objednal v trnavskej autobusovej doprave autobus. Pridelili mu vodiča Jana zo Špačiniac, ktorého všetci volali „Kladzyvo“. To preto, lebo keď vozil ľudí na atomku do Bohuníc, keď pasažieri nastupovali, stál pri dverách s kladivom v ruke. Keď nastúpil posledný z povoleného množstva pasažierov, máchal za ním kladivom so slovami: „A doscy! Vác Anybohovy! Taký je foršryft ten mosým držat!“ Nepočúval, že rozdelil rodinu, manželov, kolegov alebo milencov. Zavrel dvere a vyrazil. Šoférovi Janovi ženích osobne vysvetlil, že najprv o jednej naloží na Štefánikovej ulici kapelu, ktorá tam už bude čakať. Potom naloží v dome u ženícha svadobných hostí. Ženích s nevestou pôjdu autom. Jano potvrdil, že porozumel, ale nezabudol dodať, že je presný „jak „hodzyny“, aby všetci boli dochvíľni, lebo na nikoho nepočká aj keby mal ísť prázdny autobus a že nevezme ani o jednu dušu viac ako je sedadiel.

Kapelník Marián Dávid vybavoval pre trnavskú kapelu Accord 5 kšeft. Svadba pánu Bohu za chrbtom, v dedinke Hlubina, kdesi pri Prievidzi. Stretol sa so ženíchom a dohadovali podmienky. Cena sa ženíchovi zdala privysoká. Keď kapelník argumentoval, že je to ďaleko a budú vysoké dopravné náklady, dostal ženích nápad ako znížiť náklady. „Veď pôjde z Trnavy do Hlubiny autobus so svadobnými hosťami a bude poloprázdny. Dozadu vezme kapelu a náklady na dopravu kapely odpočítame.“ Argumentoval kapelníkovi. Ten súhlasil za podmienky, že autobus po skončení svadobnej zábavy na nich počká, kým sa zbalia a naložia do autobusa. Dohodli sa. Ženích objednal

v trnavskej autobusovej doprave autobus. Pridelili mu vodiča Miša z Malženíc, ktorého všetci volali „**Harmanyka**“. To preto, lebo na každý výlet, ktorý šoféroval, vzal si „helygónku“ a vyhrával výletníkom. Vyhrával po večeroch v šenkoch a reštauráciách a dokonca aj na odpočívadlách počas cesty. Pre Miša bol svet gombička. Všade prišiel vtedy, kedy sa mu podarilo. Nič si z toho nerobil, že meškal. Jeho autobus v zahraničí nešiel viac ako 65km/hod, lebo šetril devízy na naftu. Ženich Mišovi osobne vysvetlil, že najprv o jednej naloží na Štefánikovej ulici kapelu, ktorá tam už bude čakať. Potom naloží svadobných hostí v dome u ženicha. Ženich s nevestou pôjdu autom. Mišo potvrdil, že porozumel a že dúfa, že sa mu to všetko načas podarí.

Dávid Maroš poznal svoju kapelu. Vedel, že keď majú byť na Štefánikovej ulici pri hasičoch, kde mali nástroje, o 13,00 hod, musí kolegom povedať, aby tam boli o štvrt' hodinu skôr. Ved' basistovi Bacovi trvá 20 minút, kým prejde 50 metrov od mestskej veže po Jelínkovu drogériu a to, len keď sa ponáhl'a a nestretne viac ako dvoch známych. V tomto prípade to kapelník neodhadol. Baco sa pred odchodom povadil so ženou. Päť minút vykrikovali po sebe ešte na ulici, lebo každý chcel mať posledné slovo. Potom ešte Baco stretol dvoch známych, ktorým referoval, aká je tá jeho stará „pislihnura“ (pixla slizká, hnusná, rapavá). Ostatní kolegovia neboli o moc lepší. Keď sa zišli, bolo už 10 minút po jednej, ale našťastie autobus prišiel. Vodič sa cez okno spýtal: „Kapela na svadbu? Kapelník Dávid?“ Po kladnej odpovedi otvoril dvere. Štebotal ako lastovička: „Na téj svadbe mosíte pekne hrat, nech my, ľudé od Trnavy ukážeme čo je „recht – mulačák“. Pomohol kapele naložiť nástroje a vyrazil pre svadobných hostí. Tí

už boli v nálade. „Sobáš bársjak scyhneme a keď nájde o život ide o hrubé ho...dzyny!“ povedal Mišo a vybral „helygónku“. Zahral a všetci spievali. Prestal, až keď ho kapela upozornila, že treba ísť, aby stihli sobáš. Hostia nastúpili a autobus vyrazil.

Marián Dávid poznal svoju kapelu. Vedel, že okrem Piťa sú všetci takí zodpovední, že prídu päť minút pred termínom. Piťo býva po ceste a osobne ho vyzdvihne tak, aby prišli včas. Preto povedal, že stačí byť na Štefánikovej pred domom, kde býva klávesista Bubino, kde mali nástroje, tesne pred jednou. Boli tam päť minút pred jednou. Autobus prišiel presne o jednej. Vodič bol odmeraný ako policajt. Cez okno sa spýtal: „Kapela na svadbu? Kapelník Dávid?“ Po kladnej odpovedi otvoril dvere. Kapela naložila inventár, vodič zavrel dvere a vyrazil pre svadobných hostí. Svadobní hostia už boli v nálade a nechcelo sa im od dobrôt na stole do autobusu. Vodič Jano stál pri otvorených dverách autobusu a ľutoval, že si nevezal kladivo. Pomohlo, až keď vošiel do domu a vyhlásil, že za päť minút odchádza, aj keď v autobuse nik nebude. Tetky nabalili do krabíc mäso, chlieb a zákusky. Chlapi fľašky s pijatikou a skutočne, autobus za päť minút vyrazil.

V autobuse Dávid Maroš vybral z puzdra harmoniku, Kajco gitaru a vyhrávali na želanie. Cesta ubiehala a ani nezbadali ako, boli na mieste. Svadobčania sa zoradili do štvorstupu a s kapelou vyhrávajúcou na konci prúdu, vybrali sa ku kostolu. Cez obrad bola kapela vonku a iba Piťovi sa zdalo, že pri Bánovciach sa rozpráva „célkom jak na Záhorý len trochu ináč“.

V autobuse Marián Dávid vybral z puzdra harmoniku, Fetiš gitaru a vyhrávali na želanie. Cesta ubiehala a ani nezbadali ako, boli na mieste. Svadobčania sa zoradili do štvor-

stupu a s kapelou, vyhrávajúcou na konci prúdu, vybrali sa ku kostolu. Cez obrad bola kapela vonku a iba Bacovi sa zdalo že „týtok tu sú už any neny Záhorácy!“

Svadobná zábava prebiehala v sále kultúrneho domu. Z pohľadu kapely mala normálny priebeh. Zaberali české polky, slovenské tangá a cigánske čardáše.

Kapelníkovi Dávidovi Marošovi bolo divné, prečo si v dedine Prievidze domáci želajú zahrat' veľa záhoráckych pesničiek, čo spievali Božena Šebetovská a Jožka Severín ako „Vínečko biuvé“, alebo „Ej od Buchvova,“ Kapela mala heslo „Náš zákazník, náš pán.“ Pesničky poznali a zahrali ich. Bolo nepochopiteľné, prečo sa medzi kupovanými zákazkami objavili domáce skalické trdelníky. Aj víno bolo „kyseué ale veseué“.

Kapelníkovi Mariánovi Dávidovi bolo divné, prečo si na Záhorí nedávajú domáci zahrat' záhorácke pesničky, ale skôr írečité stredoslovenské ľudové ako „Tri dni ma naháňali, Valaštička moja, Močila konope“ a podobné. Kapela mala heslo: „Náš zákazník, náš pán.“ Pesničky poznali a zahrali ich. Bolo nepochopiteľné, prečo sa na stole objavili na stoloch aj parenice a korbáčiky a že pálenka prevládala nad vínom.

Zábava skončila ráno o pol piatej. Ženích prišiel vyplatiť kapelu. „Chlapci pekne ste hrali. Sme spokojní, dobre sme sa zabavili. **Ale kde sa podel Váš kapelník?** Prečo neprišiel? Stalo sa mu niečo? **Dávid Maroš** zbledol: „Vy ste ženích? Ja som kapelník a ja Vás nepoznám!“ Ženích zostal tiež ako obarený: „Ja Vás tiež nepoznám. S Vami som túto svadbu v Hlubine nezjednával!“ „V akej Hlubine? Veď my sme mali hrať vo Svícném!“ zhrozil sa kapelník..

Aj vo Svícném sa ženích pýtal, **kde sa podel kapelník** a ani **Marián Dávid** nepoznal

ženícha. Aj vo Svícném bol ženích s kapelou spokojný a honoráre boli takmer rovnaké. Všetko dobre dopadlo. Ale iba takmer dobre.

Vodič Mišo „Harmanyka“, nie a nie odísť z Lubiny. Ešte aj v Trnave ráno vyhrával na „helygónke“ hústke svadobčanov u ženíchových rodičov a kašľal na to, že kapela má v autobuse nástroje, chce ich vyložiť a ísť spať. Našťastie pre kapelu sa Mišovi na heli-gónke natrhol mech. Dohral, zbalil nástroj, sadol za volant autobusu plného ľudí, ktorí chceli ísť spať. Postupne ich rozviezol k domovom. Baco na svadbe balil jednu družičku. Keď na Kopánke vystupovala, vzal jej tašku s výslužkou a topánkami. Mišo na jeho návrat nečakal. Keď vystúpil posledný svadobčan, zatvoril dvere a vyrazil do mesta na Štefánikovu aj bez Baca. Na Štefánikovej, pri hasičoch, Mišo zastal. Povykladal inventár kapely z batožinového priestoru autobusa na chodník. Vošiel do autobusu a zobudil spiacu kapelu revom: „Konečnáááá! Banda véééén! Už ste doma!“ Za posledným vystupujúcim zatvoril dvere, zaradil rýchlosť a ufujazdil aj s výslužkou, čo dostala kapela. Kapela bez Baca pomaly nosila inventár do dvora a potom hore schodmi do miestnosti pri hasičskej kultúrnej sále, kde mala kapela sklad. Keď skončili, zhodli sa na tom, že hranie je pasia a peniaze dostávajú za odpornú špedíciu s hraním spojenú. Špedíciou vyhladli a najmä vysmädli, chceli si dať z výslužky, ale zistili, že s ňou ufujazdil šofér. Rozhodli sa uhasiť hlad párkami a pivom v staničnom bufete, ktorý ako jediný bol otvorený.

Vodič Jano „Kladzyvo“ sa nemohol zmieriť s tým, že podgurážení svadobčania celou cestou hulákali a každú chvíľu niekto žiadal zastaviť na vykonanie rôznych telesných

potrieb. Tesne pred Trnavou prišla ťažká chvíľa na Piťa. Pálenka s korbáčikmi, parenicou, zemiakovým šalátom a rezňami mu urobili v žalúdku prudko kvasiacu masu, ktorá sa vzbúrila. Musela von a to vrchom, spodkom. Jano „Kladzyvo“ dal Piťovi tri minúty. Piťo to, samozrejme, za tri minúty nestihol. Autobus po troch minútach odišiel bez Piťa, ktorý musel do Trnavy asi 6 km pešo. Pokým Kladzyvo postupne vyložil svadobčanov, kapela zaspala. Na Štefánikovej pred Bubinom autobus zastal Šofér povykľadal inventár kapely z batožinového priestoru autobusa na chodník. Vošiel do autobusu a zobudil spiacu kapelu revom: „Konečnáááá! Banda véééén! Už ste doma!“ Za posledným vystupujúcim zatvoril dvere, zaradil rýchlosť a ufujazdil aj s výslužkou, čo dostala kapela. Kapela musela vyložiť inventár bez Piťa. Najprv do dvora a potom dolu schodmi do pivnice. Najviac sa narobil bubeník, chudák Žmuro. Ponosil nielen celé bicie, časť aparatúry ale aj Piťovu basu. Nakoniec aj Bubinove klávesy so stojanom. Bubino bol digitál. Stál uprostred vykladania, filozofoval a radil, čo kde uložiť. Ako vždy. Keď skončili, zhodli sa na tom, že hranie je pasia a peniaze dostávajú za odpornú špedíciu s hraním spojenú. Špedíciou vyhladli a najmä vysmädli, chceli si dať z výslužky, ale zistili, že s ňou ufujazdil šofér. Rozhodli sa uhasiť hlad párkami a pivom v staničnom bufete, ktorý ako jediný bol otvorený.

Bacovi družička skoro privrela prsty medzi dvere, keď sa chcel dostať dnu. Keď prišiel na Štefánikovu, nebol tam ani autobus, ani kapela a ani to hlavné - výslužka. Po ceste z Kopánky vyhladol a najmä vysmädol. Rozhodol sa, že zaženie hlad a uhasí smäd v staničnom bufete, ktorý ako jediný bol otvorený.

Piťo na pochode do Trnavy vyhladol a najmä vysmädol. Rozhodol sa, že zaženie hlad a uhasí smäd v staničnom bufete, ktorý ako jediný bol otvorený.

V staničnom bufete sa postupne postretali muzikanti dvoch kapiel, ktorí odohrali s úspechom dve svadby. Nakoľko nebolo jasné, kto zámenu zavinił, skončilo to zmierom tak, že každý každému zaplatil pivo a poldeci.

V nedel' u ráno všetci, čo prišli do Trnavy, či už do kostola, na návštevu alebo za iným účelom, mali možnosť vidieť „Trnavskú hudebnú panorámu.“ V staničnom parku na lavičkách, ktoré boli obložené prázdnyimi fľaškami, po sediačky spali dve trnavské kapely. Opierali sa jeden o druhého. Tým šťastným, čo neboli na kraji, sa ušlo oprieť si hlavu o plece suseda. Tí, čo sedeli na kraji, mali hlavy vyvrátené dozadu, otvorené ústa a chrápali, ako keď sa drevo píli...

„Trnavany“ ukázali svadobčanom, čo je „rečtovný mulačák a že vedzá zahrát pre každého a šadze“.

A to aj vtedy, keď sa nevie, kde sa podel kapelník!

Úryvok z pripravovanej hudobnej hry Karola Bodorika s názvom:

„HNYDY- trnavská swingotešenyca“

Vyznáný lásky

Pycó, clapec z trnavského Execýru, kerý nenastúpyl na asentýrku, a tým sa stal vojenským dezertérom, vyznáva svojej myľuvanej Puse - dievke z Oravy - lásky.

Pyco:

Pusa, Pusynečka, tys téj trnafčine nerozumela. Chamajda je nohana z dlhýma čongáláma a fyndža je velyká šálka a né tá oná, škarnycla, jak sys myslela. Šak já vým, že Ty ju máš akurát a né jak volákú húsachtlu! Já hu mylujem. Aj ked ešče nevýš po trnafský, aj tak Ta mylujem. Šak sa naučíš. Nélen od tých dvoch konškolákóf, Horvátha ze Slovárom trnafsko – slovenským a Bodoryka z Gramatyku trnavského správnoypusu, ale odemna! **Jáá..** Ta budem pedynuvat. Šecko Ta naučím po trnafský. Aj oné. Aj jak sa prytém huba otvyrá, jazyk dáva. Lebo já Ta mylujem celú. Mylujem Tvojú naondulovanú frufu, Tvoje vlasy, čo my nesú šajbu kálačky, presbušč na hmat a šlemované črévko na čuch. Mylujem Tvoje HNYDY ve vlasoch. Sú býlučké, gulatučké. Vypadajú jak brézle na nevysmaženej šnycle. Mózeme nanych zarobyt. Budeme ích predávat dzecom do školy. Jedendesát-jeden korún kus. Dzecy budú potom mat prázdnyiny na odvšivavený. Mylujem Tvoje okále s farbu jak na klapyncy voda. Mylujem Tvój račafáčik, jak malý oharček. Kúpým cy nanho ambrel, aby cy donho nepršalo. Bajúzyky pod ným. Líca jak naduté kotóny s rapáma, gamby vymrdzené a nagebrané s lipenštyftom. Gágor s ohlodkom malušnávým jak štupeľ ze šampusu. Tvoje plecá jak zlomený fogaš. Mylujem Tvojú hornú erozónu. Mylujem cvik Tvojého dekoltu, z kerého kukajú cecúšky jak dva kastrole z eskorbu. Tvoj pás, kerý vymedzuje dolnú erozónu s rycu ušlachcylých forém štajeráckej kobyle. Mylujem Tvój,.. alebo Venušín?.. pahorek a pod ným bajúzatú škárečku, dózyčku rajcu a pocešná. Čongále, keré idú až na zem, obuté ve škarbáloch numero meru-dva. Mylujem Ta cugrund.

Pusa:

No, predlho si hovoril, mnohému som nerozumela, ale vyznelo to veľmi milo, povedala by som, že zamilovane. Rozumela som tomu, že ma miluješ. Ó, Ty môj Pycinko milovaný! Ja Ťa milujem až za hrob!

Pyco:

Já Teba až za cmyter! Ten je väčší a nygdo tam nechodzí!

Ivan Košický

VOJTO HARING

Titul Ing., ktorý zdedil po svojich predkoch, nedopatrením zaradený na koniec jeho priezviska, mu asi nestačil a tak sa ovešal ďalšími „cingrlátkami“, tentokrát pred menom aj za menom. Dvojnásobný doktor filozofie si však na vážnosť nepotrú. Venuje sa kreslenému a písanému humoru, píše aj vtipné fejtóny a eseje, no a z času na čas pôsobí ako komisár pri výbere a hodnotení súťažných prác. Stal sa už organickou súčasťou karikatúrnického bienále „Fraštacký trň“ a ešte treba dodať, že rozsiahly záber jeho záujmov urobil z neho (trochu) roztržitého vysokoškolského kantora.

KALAMBÚR

*Je slovná hra
založená na hláskovej zhode
pri odlišnom význame,
prekvapuje,
vyvoláva úsmev,
je jasný,
ako vtip si nevyžaduje (do)vysvetlenie,
je jedinečný,
nemožno ho úplne preložiť, často ani do blízkeho dialektu nieto ešte do inej reči.*

Je to evidované,
Dáva
Evy do vane

Žena čo je
neustále
odkasaná
nemusí byť
sociálne
odkázaná.

Nad problémom zastavme sa,
kto je vinný za stav mäsa?
Kto je v tejto vine?
Kravy, voly, prasce, svine!

Čo by lietal pod oblohou, skryl sa pod zem,
moc zavolá rečou strohou:
„Hybaj, pod' sem!“
Vyprostí ho nahor zdola
ako páka,
ved' čo by to za moc bola
bez hlupáka?!

Doba plače, doba kvíli,
tak už sme sa dobavili
Doba seká, doba tne,
akože to dopadne?

Doba vidí, doba čuje,
Kto sa ozve dobačuje.
Doba zdravá, doba chorá,
Len nech je čo do bachora.

EPIGRAMY

Nomenklatúra

Tam post
tu post –
Samá
Tuposť.

Našská

V Pezinku i Poprade
tečie víno po brade
a keď prídeš do Bystrice,
ponúknú gľg slivovice,
prejdeš stráne, prejdeš hole
namočený v alkohole.

Kráľovanie

Aj hlupák
môže kráľovať
keď bude múdrych –
kráľovať.

Smelo vpred!

Zlo spáchané v zlomkoch doby
nemôže byť zlom, také zlo sa predsa robí
s dobrým úmyslom.
Nerob z toho žiadne vedy,
do diela sa opri,
lebo aj dnes, ako vtedy,
je úmysel dobrý.

Vysokoškolská

Vedomostné
pole žiačky –
skúšky robí
poležiačky.

Zo šlabikára záletníka

Jana má danu.
Má prím Eros?

Trpiteľ

Srdce môže s'á zvon dunieť,
ja som tu a teba tu niet.
Som tu celý, duchom, telom a
ty si šla za – manželom.

Dva spôsoby odtučňovania

Jeden sa dá
na činky
a druhý na -
slečinky.

Bacha!

Keď stojíš
Pod obrom,
Jednaj s ním
Po dobrom!

Pohl'ad na svet

spoza plota detského domova

Je tu veľa
nedostatkov,
nieto dosť mám,
niet dosť tatkov.

Pedagogická história

Vo výchove mužský vplyv
je – uznajme – chabý,
samozrejme – aký div –
keď sú z mužov baby.

Referát

Od slova do slova,
létora oslova.

MIKULÁŠ JARÁBEK

Šesť viet autora alebo čestné prehlásenie: *Myslím, že humor je v našom živote cenná hodnota, ktorú si každý môže pestovať aj napriek avizovanému zvýšeniu DPH. Ešte ako žiak základnej školy som pociťoval aj tvrdšie dôsledky odkazu J. A. Komenského: "Škola bez disciplíny je ako mlyn bez vody," a tak som si ho v praxi až do vlastného pedagogického dôchodku radšej nahradil slovami: "Škola bez humoru atď..." Aj heslo: "Proletári všetkých krajín spojte sa!" som si už po maturite zmenil na: "Humoristi všetkých krajín spojte sa." Bolo to najmä vďaka divadlu a literatúre, ktoré som objavil ešte v detstve, čím sa dodnes občasžívím ako publicista a zabávam ako humorista. Humor je totiž podľa mňa s pribúdajúcimi rokmi užitočnejší ako lúštenie krížoviek: rozhybe mozgové bunky, oživí krvný obeh a ani nápady netreba len vysedieť (ba dnes už ani odsedieť!), lebo ich ponúka sám život. Preto aj ako autor doleuvedených príspevkov čestne prehlasujem, že pestovať si humor ako pridanú hodnotu je užitočné a zdravé v každom veku od 9 do 99.*

U nás v Čubírkovciach

U nás v Čubírkovciach je zle nedobre, lebo všade naokolo sa dejú čudné veci. Napríklad ja, išiel by som rád na stranu, ale šetrí sa aj na osvetlení obce. V noci potom vonku lietajú v celých krdľoch sovy a netopiere. Už sa zakvačili aj ženy do vlasov a teraz dobiedzajú krídlami dokonca do okien. Ani von na záchod sa radšej nepoberám, vydržím! Sedím, náramne ma to tlačí, tak vám hneď píšem hore, lebo už od vás nedostávame ani len tie schránkové noviny.

Čo sa týka našej situácie, nemáme káblovku a televíziu najradšej pozeráme v krčme. Signál do mobilov chytáme len ďaleko za dedinou, kto by sa tam trepal! V krčme nám počas každých majstrovstiev predáva čiapky v štátnych farbách náš krčmár Flóriš a hrdo ich nosíme. Iba tirák Jožo sa nedávno vrátil z cudziny a stále nosí takú čudnú červeno-bielo-modrú s nápisom Tour de France.

Učiteľka v škole nechávala žiakov pozerat' z kaziet rôzne nepodarené filmy, vplyvom čoho tí galgani poliali pálenkou čierneho kocúra starej Hrčkovej a chceli ho podpáliť. Fero im v tom našťastie zabránil a zvyšok pálenky zachránil. Teraz si s nami rada poseď a vypije aj pani učiteľka.

Mišo z horného konca tvrdil, že už má dost' našej iracionality a pobral sa pracovať do mesta. Kým sa kvôli kríze vrátil, ušla mu manželka, no teraz ho po nociach navštevuje Anča z dolného konca a počuť odtiaľ také zvuky, až krv tuhne v žilách. Babky sa iba prežehnávajú a vravia, že oboch posadol sám diabol. Straší tu aj duch bývalého kulaka Báliša, lebo kým mu po reštitúciách mohli vrátiť pozemky, pobral sa do hrobu a zo zúfalstva občas kvíli po chotári. Veru, zatiaľ sme nezažehnali ani triedny boj.

Na prázdniny k nám prišiel z Čiech Flórišov syn - vysokoškolák. Išiel si zabehať do lesa s prehrávačom na uši, čosi ho údajne trikrát obišlo a vystrašilo, že hneď na druhý deň radšej odcestoval odkiaľ prišiel. Niečo na tom zrejme bude, lebo aj ľudia už videli, ako sa po lesných cestách a priesekoch kotúľa akási hlava bez tela a na každého iba vypliešťa očiská. Radšej už podvečer nepôjdem na kraj lesa ani na malú potrebu.

A z mesta len stále počúvame: Európa! Európa!

Stará Hrčková bola v meste v supermarkete iba raz a naposledy. Priniesla si odtiaľ v papierových krabiciach mlieko, čo chutilo horšie, ako keď jej močil do hrnčeka vlastný kocúr. Keď nám oznámili, že z európskych fondov budeme mať ešte pred voľbami novú cestu, Hrčkovej sa hneď na to snívalo, že si k nej na kraj postele prisadol mŕtvy cestár Gabriš a ukazoval jej figu borovú. Nočná mora ju tak gniavila, až volala na pomoc všetkých svätých, ale ostali sme sedieť doma, lebo bez inštrukcií nikto nevedel zaujať k veci stanovisko.

Tragicky sme, žiaľ, prišli o nášho obetavého osvetára a vedúceho kultúrneho strediska Ďuska. Išiel sa so zapálenou cigaretou pozrieť do garáže, či mu ešte kvasí víno, a omylom otvoril kanistru s benzínom. Písal našu obecnú kroniku, ako si tu v zhode a spokojne žijeme aj bez novôt, no po tom hroznom nešťastí už medzi nami poletuje a svetielkuje iba jeho duch.

Čo čert nechcel, za bývalým družstvom ešte k tomu vykopali kostlivca. Ženy sa báli, či to nebol nejaký samovrah alebo upír, ale pán farár ich poučil, že to môže byť aj politická mŕtvoľa. Je pravda, že v Čubírkovciach máme aj jednu čarodejnicu, čo susedkám do kurínov nanosila smradľavé vajcia, ale ženy ju už odhalili a s Hrčkovou preškolia.

V lese to však v noci stále hučí, v chotári čosi kvíli a voľby nás všetkých rozkmotrili ešte aj v krčme. V meste si to zariadili ináč, sú tam veľké budovy a pod každou strechou iná strana. Načo ale vyberať z toľkých, keď na všetko by stačila iba jedna jediná. Hlavu, ktorá to dokáže spraviť potom, my, Čubírkovčania, pošleme na ukážku až do Európy.

REFLEXIE O PAVLOVSKÝCH REFLEXOCH

Z našej slovesnosti

Lepší aj virtuálny
vrabec v hrsti,
ako holub na streche.

(Ne)príčetne

Pričítat' si omyly
na vlastný účet
privádza neomylných
do nepríčetnosti.

Tabletky

Cnosť aj cynizmus
už berieme ako
tabletky na spanie.

Každý každému

Darček môže potešiť,
ale úplatok splní každé
očakávanie.

Prasacinky

Celebrity hádžu svojim
odleskom zo zrkadiel
miesto reflexií aspoň
reflexné prasiatka.

Tiežreflexie

Hlboké sebareflexie
bývajú prepadliskom
s dutou ozvenou.

Z reči do reči

V prívale slov už nevnímame,
že aj sloboda prejavu
je príležitosťou
klamať.

Štatistické objavy

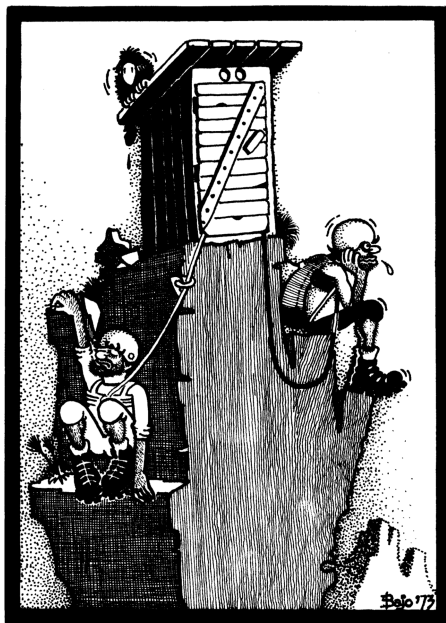
Najviac si ochranu svojich
ľudských práv pochvaľujú
fajčiari a nefajčiari

Čo figeľ to groš

Niečo medzi
málo pravdy—veľa pravdy
je dobre vyvážená
polopravda.

Preventívna pomôcka

Pri nedostatku úsudku
by mohla byť prevenciou
aspoň reflexná vesta

Ivan Bajo

EVA JARÁBKOVÁ

1. Humor je taký zábavný, že dokonca aj peniaze zaň sú veľmi smiešne, tak čím sa naozaj živíte?

Už som emeritná, ale živila som sa poctivo ako učiteľka ruského jazyka a dejepisu na Gymnázium Jána Hollého v Trnave. A aby sme takú kombináciu prežili, ja aj žiaci, potrebovala som zmysel pre humor ako soľ. Žiakom som vždy v septembri povedala: „chcem vás učiť, nebráňte sa“ a keď sa nebránili, bolo nám spolu dobre a veselo.

Humor mi pomohol, okrem iného hrať v amatérskom divadelnom súbore „Vysokoškolák“, vydať zbierku básní „Ži hlavou“, aj keď pri frekvencii jedna zbierka za 60 rokov, nie je bohvieaká pomoc, ale dobre som sa bavila a ešte by som pri tom chcela vydržať. Zvlášť teraz, keď mi je stále viac vecí už len na smiech.

2. Ako Vám v živote pomáhal váš zmysel pre humor, čo všetko ste s jeho pomocou dosiahla?

Vyrástla som na Lúčnej ulici v Trnave, ktorá mala začiatok pri benzínovej pumpe na Bratislavskej ceste a koniec pri potoku pred Hrnčiarovcami približne v miestach dnešnej väznice. Dlhá bola vyše kilometra, bolo na nej 26 domov a nemala verejné osvetlenie. Keby som nemala zmysel pre šibeničný humor, tak doteraz sedím na benzínke, lebo sa bojím ísť potme domov.

Všetci na našej ulici boli Slováci (presídlenci z Juhoslávie, Bulharska a stredného Sloven-

ska), len mňa volali Češka. Moji slovenskí rodičia sa po vojne (2. svetovej) presťahovali, zo zničenej kysuckej dediny Lysica, do českého pohraničia a tam, v meste Děčín, som sa narodila. Keď som mala 5 rokov, zachránili sme sa pred blahobytom, a vrátili sa na Slovensko, do Trnavy, na Lúčnu ulicu. A tak ja, Eva Chabadová (vydatá Jarábková), Slovenka narodená v Čechách, vyrastala som na ulici, ktorá ma naučila obdivovať pestrosť a nezničiteľnosť Slovákov so šibeničným zmyslom pre humor, ktorí sa, okrem iného aj preň, vrátili zo sveta naspäť na Slovensko.

3. A čo je humor?

Je to skratka, ktorá sa pokúša priviesť neradostné mozgové pochody v našej nešťastnej hlave k šťastnému cieľu. Ak sa to nepodarí, nevadí, občerstvovacie zástavky po ceste nám už nikto nevezme, lebo: Môžeš jazyk vyplazovať denne aj tri razy a nebude z teba Einstein, skôr ti niekto jednu vrazí. (Parafráza epigramu Miroslava Danaja)

Kedysi

Kedysi smeli iba páni v klobúku
po parku vodiť dámu za ruku.
A dnes si dajú páni dolu klobúky
a dáma ide z ruky do ruky.

Píšem ti milá

Lietadlo prečiarlo
posledný kúsok
ružového neba,
sedíme na medzi,
ty ľúbiš mňa
a ja teba.

Zapadlo slnko,
len nočný vánok
bozkáva do rána
mladučké listy.
A či ťa ľúbim,
nie som si istý.

Prepáč mi, milá,
rád som bol
na medzi s tebou,
večerné lietadlo
prečiarlo nad nami
ružové nebo.

Stopercentná dáma

Robili konkurz Dáni,
hľadali 100% dámy.
Tam si nemohla,
lebo každej dáme
rátajú Dáni 100% dane.

Pre Angličanov
si nebola 100% lady,
mala si, totiž,
v minulosti vredey.

Potom hľadali dámu Rusi.
Tam si tiež nešla, vieš,
čo taká ruská dáma skúsi...

Slováci vyhlásili konkurz
rovno z najvyššieho centra.
Opäť máš smolu, si pre nich
dáma až moc stopercentná.

Paralely

Láska je ako vôňa

Privábi

Poteší

Omámi

Prilne na telo

Zvykneš si

Zovšednie

Vyprchá

A inej sa ti zachcelo

Áh, a inej sa ti zachcelo.

IVAN KOŠICKÝ

Trnavčan **Ivan Košický** bol členom Slovenskej komory zubných lekárov a vyhľadávaným odborníkom so širokou klientelou. Jeho ordinácia sa postupom času, vďaka jeho záujmom a záľubám, stala aj centrom spoločensko-kultúrnej aktivizácie. Spolu s viacerými kolegami a priateľmi koncom 60. rokov iniciovala vydávanie časopisu Kultúra a život Trnavy, kde sa uviedol aj ako autor článkov so zdravotníckou a kultúrnou problematikou a zakrátko i ako originálny karikaturista.

V tom čase sa stala výstavným salónom a šťastí suplovala ešte neexistujúcu Trnavskú galériu Jána Koniareka, čakáreň Stomatologického oddelenia trnavskej polikliniky. Návštevníci sa tu zoznamovali s tvorbou akademických maliarov i amatérov. Trnavská verejnosť spoznala práve tu aj tvorbu pátra Teodora Tekela, ktorý dlho nesmel pôsobiť ako kňaz. Dr. Ivan Košický v tejto minigalérii vystavoval až dvakrát. Svoju grafickú tvorbu i karikatúry, ktoré si nebojácne uťahovali i z vtedajšieho budovateľského nadšenia.

Časom sa z neho stal známy karikaturista a ilustrátor, ktorého kresby, sloвне vždy prizdobené rýdzou trnavčinou, sa objavovali v mnohých časopisoch a publikáciách. Doslova bestsellerom bola knižka Dr. Petra Horvátha Malý slovár trnafaško-slovenský s Košického výstižnými ilustráciami. Okruh jeho výtvarných tém bol veľmi široký. Rád cestoval a navštívil desiatky krajín, odkiaľ si prinášal početné suveníry, ale i námety pre svoje grafické listy. Bol členom viacerých spoločností, sústredil pozoruhodné zbierky historických pohľadníc, časopisov a tírnavík. V posledných rokoch svojho života sa výrazne aktivizoval v oblasti

pešej turistiky. Bol dlhoročným spoluorganizátorom chodeckých podujatí a spoluautorom obľúbeného mesačníka Malokarpatský diaľkoplaz, ktorý vychádza ako zborník nezávislých prispievateľov s turistickou tematikou oblasti Malých Karpát a okolia. Vychádza dodnes a na jeho stránkach sú zachované stovky jeho ilustrácií, neopakovateľných karikatúr, ale i vtipné cestovateľské a turistické zážitky, či humoristické poviedky.

/mj/

Milá redakcia,

mosím sa Vám zdôverit s jednu vecú. Ždicky sa mi ľúbili básničky. Šecko to začalo ešče, keď som bol pionér. Tedy raz večer prišól za mnú mój dzedko a opýtal sa: "Ná čo vás v téj škole učá, jaké básničky?"

„No šak o Leninovi, o revolúcii“, friško som si spomenul.

A on na to: "Čo tí vedzá o živote, veľký prd."

A potom zarecituval pocichu, skórej len tak pre seba:

„Šmýkala sa opica po drevenej deske,
zadrela si do rici, už sa jej vác nesce.“

Ten súzvuk slov ma očaril. Asi mi to vidzel na očách, lebo sa opýtal: „A túto poznáš?"

„Hopsa Janko vytri rit,
nebudú ta doma bit.
Keď ta budú doma bit,
otrč mamke holú rit.“

Tento rým ABBA (ábébéá – jako by povedal mój najzácnejší slovenčinár profesor Miško

T.) sa stal nadhlo jakýmsi mottom v mojom ďalšom živote. Zásluhu temu som už v pátej ludovej napísal poému „O Ferkovi a Evičke“, za kerú mi hrozila trojka z mravov, aj keď ináč som mal samé jedničky. No a tým bol koniec prvej etapy mojích rýmuvačiek.

Neskôr, už na „vysokéj“ ma to zase chycilo. Bolo jaro, teplý večer, svítil mesiac, baby sa ešče nenacírali šelijakými parfémami, čo až vykrúcajú nos. Smrdzeli tak normálne, jak sám život. Nέčo som stvoril a poslal som to do novín. Volali sa tuším NOVÉ SLOVO a zaslúžilý umelec Vojto Mihálik tam odpovedal takzvaným začínajúcim autorom. Čakal som asi mesiac a potom došla odpoved. Písal mi: „Súduzko, neskáj, keď náš pracujúci lud plní úlohy sέdmej petročnice, keď naši drustevníci dosáhli také hektárové výnosy, že budeme moset obilí vyvážat do Ameriky, Ty napíšeš básen o tem, jako sa krásne vlná dzifčenské prsá? V roku, keď naša rodná strana oslávi 50 a naši bratri v Sovietskom zvaže si pripomenú 60-té výročí Velikého Októbra, Ty súduzko, vzdycháš nad oblú krivkú nejakej dzifčenskej prdélky!/? Robotníci na Západe nemajú čo jest, siroti umírajú od hladu, a teba očarilo dzifčenské lýtko? Ná dze je Tvoja angažovanost? Nevidzíš, že americkí imperialisti nespá! Že len čakajú na takých ludzí, jako si Ty, kerí nám bráná na našéj ceste ke komunizmu?“

No a tým ból koniec druhej etapy mojích rýmuvačiek. Myslel som si, že už je šeckému koniec, ale čuleky, keď chodzím častejší medzi ludzí, teda najma medzi turistov a vypijem 4 – 5 pív, nέčo sa se mnú robí. Nékerý chlap, keď dojde ze šenku domov, vyplíska dzeci, nékedy aj ženu alebo na šeckeru nadáva, ešče aj na svekrušu a dobrých politikov. Já né. Já si sadnem do fotele alebo zalezem na kanapu a začínam rýmuvat. Najvác

o tem, čo som počúval, tí myšlienky múdрых ľudí, tú atmosféru ozajstného života.
Napríklad toto som videl v Bierose pri vedľajšom stole:

„Sedzeli trampí u Bullu,
zajedali rokford s cibulu.
Debatili o tom – jak ináč,
prečo šunka smrdzí jak zavináč
a cigánska jako udenáč.“

A keď som sa dozvedel, že u Vás v redakcii sedzá echťovní ľudzé, povedal som si: „Čo já reku budem pošlát tí svoje rýmuvačky nejakým zaslúžilým umelcom, já ich pošlem Vám. Vy ich najlepšší posúdzite. Tu sú!“

„Keby som zarobil jako sa patrí,
naščívil by som aj Vysoké Tatry,
ale že aj mój príjem ide dole,
nezostane mi ani na Martinské hole.

Keď budem mat sociálnu podporu malú,
pójdem aspon na Prechod cez Čiernu skalú.
Keby som našetřil do júna petstovku,
prihlásim sa aj na turistickú stovku.

Keby som ból poslancom Národnej rady,
chodil ba som na slovenské Zámky a hrady.

Keby som b6l minister financi6,
nech6bal by som na 6adnej akcii,
Dolomity, Kaukaz – o m6j Pane!
spal by som s finan6n6kmi na Jadrane.

Keby som b6l zmocnenec pre r6mske veci,
mal by som mo6no dvan6st dzeci6,
bral by som dzeck6 pr6davky na ne,
neplacil by som nijak6 dane,
i66l by som cez Tatry, Kru6n6 hory
op66it Aranku do komory.

Mil6 redakcia!

To je neskaj ťecko. 6uleky budem 6ekat, 6o mi nap66ete, ako sa V6m to l6bilo. V6m, 6e ste seri6zna redakcia.

S pozdravom Ivanko Ťick6

Spomienky na pochody

Tento pochod sa konal vždy v dňoch, keď mi pribudol ďalší krížik.

Na Bukovej, na tej staničke,
dali sme si borovičky maličké.

Po Sokolské chaty vysmädli sme prevelice,
pomohol nám štamprdlík slivovice.

V Hrnčekovej doline sušila nás huba,
ale prišiel s figovicu Miro Kuba.
Potom zase pre zmenu dali sme si frťana,
Fernet-Stock od doktora Hartmana.

Slnko a jarný vánok myseľ nám čistí,
stúpame výš a výš v tlejúcim listí,
to je tá zákruta, čo výhľad mení
a my už stojíme na hrebni.

Zas o rok starší, tak ten čas plynie,
všetko je ako pred rokmi a predsa iné.
Stromy zas porástli nad vršok strmý,
iba les naďalej tajomne šumí.

Ó, jak si vzdialená mladosť a puberta,
odzátok kamarát tú flášu huberta.
Pripime si na zdravie, na život, čo sa kráti,
na to, čo bolo a už sa nevráti.

Ivan Košický

MARIÁN MRVA

Marián Mrva

Moje technické zázraky...

Na úvod tohto zvláštneho príbehu musím podotknúť, že lietajúce taniere a mimozemšťania ma veľmi nezaujímajú. Pred takmer trinástimi rokmi sa mi však prihodilo niečo veľmi zvláštne a nedávno sa to zopakovalo...

Začiatkom roka 1997 som ako podnikateľ skrachoval a hľadal prácu. Niečo sa rysovalo v EBO, v Jaslovských Bohuniciach. Sadol som do zničeného mikrobusu, ktorý bol niekoľko rokov zdrojom mojej obživy, a zašiel ta. Na informačnom oddelení som stretol niekoľko priateľov zo starých čias výstavby JE V-1, keď som tam pracoval – fotografku Martu Ďurišovú a redaktorky Majku Mončekovú a Anku Vrúbelovú, ktoré vtedy tvorili bijúce srdce podnikového mesačníka Atóm mieru. Potom, po pohovore, som ešte v Bohuniciach navštívil niekoľko exkolegov, s ktorými som pred dvadsiatimi rokmi pomáhal budovať JE V-1.

Na ceste späť som na tmavej noci na oblohe zbadal červeno žiariacu hviezdu, ktorá sa však neuveriteľne prudko hýbala horizontálne, vertikálne a aj inak. Zrazu, presne o desiatej v noci, zostala nehybne stáť. Zastal som aj ja a sledoval nezvyčajný úkaz. „Hviezda“ stála vysoko nad transformátorovou stanicou pred Malženicami, znenazdjký moje auto ožiarilo svetlo z nej a potom ma neznáma sila v svetle „vucuľa“ aj s autom hore, do „hviezdy“.

Ocitol som sa v miestnosti, ktorá hmlisto pripomínala „velín“ - riadiace centrum atómovej elektrárne. Namiesto „sменовých“ inžinierov v bielych plášťoch tam bolo nie-

koľko záhadných bytostí. Mali vyše dvoch metrov a pripomínali rytierov v brneniach. Brnenia boli asi priesvitné, lebo som cez ne videl pravdepodobne aj svetielkujúce kosti a rebrá bytostí. Jedna z nich podišla ku mne. Nevydala ani hláska, iba v hlave som počul, ako mi vraví, že sa vôbec nemusím báť. „Kto ste a čo odo mňa chcete?“, spýtal som sa so srdcom v nohavičiach a s hrôzou si uvedomil, že sa s ním rozprávam bez toho, aby som otvoril ústa. Iba tak, myslením.

„Neboj sa,“ chlácholila ma bytosť, „No problem“... V panike sa mi v hlave vynorili príbehy o mimozemšťanoch, ktorí uniesli ľudí a potom ich skúmali... Možno sú niektorí z nich, neviem koľko svetelných rokov vzdialení od našej zeme, zatvorení v klietkach, alebo teráriách tak, ako máme my v klietkach škrečkov, papagáje, korytnačky a bohvieaké iné zvieratká. Potom sa mi z hmly detstva vynoril v hlave príbeh jednej noci, keď som bol ešte malý. Obaja rodičia spali na jednej strane manželskej postele, na druhej spal brat Michal. Moja kovová detská postieľka bola dlhšou časťou priložená k peľasti manželskej postele a moja tvár bola obrátená k vyše dvojmetrovým, preskleným dverám našej spálne. V jednej chvíli som sa prebudil. Naša spálňa bola osvetlená magickým svetlom a pred zatvorenými dverami stála čudná postava vysoká, s hlavou po zárubňu, ktorá veľkými hypnotizujúcimi očami pozerala na mňa a mala svetielkujúce rebrá a kosti. Chcel som kričať, ale s hrôzou som si uvedomil, že nemôžem otvoriť ústa. Chcel som vyskočiť a zobudiť brata a rodičov, ale nemohol som sa hýbať. Mohol som pohybovať jedine očami a tak som v čudnom svetle bytosti videl svojich rodičov a brata ako spokojne spia. Potom sa moje oči opäť stretli s očami čudnej bytosti. Ne-

viem, ako dlho sme sa pozorovali, kým som opäť zaspal. Ráno, ktoré bolo ako každé iné ,som mame porozprával o nočnej príhode. „Určite sa ti to snívalo“, povedala s úsmevom a pohladila ma po tmavých vlasoch.

„Chá, chá, chá,“ počul som v hlave úprimný smiech bytosti. „Neboj, už máme všetko na zemi už dlho zmapované, nič ti nehrozí. Z tohto uhlu pohľadu si pre nás úplne bezvýznamný...“

Tak to ma naštvalo a zúrivo som zareval mysl'ou do bezkožnej tváre: „Tak čo vlastne odo mňa chcete vy, vy ?“

„Zaujíma nás tvoje auto,“ kvapla bytosť božská a pokračovala: „Je to fenomenálny technický zázrak. Jazdí, ale podľa fyzikálnych zákonov by už pár rokov vôbec jazdiť nemalo. Odkopírujeme si ho. Tam u nás bude ozdobou Vesmírneho múzea technických zázrakov.“

„A kedy chcete auto kopírovať?“, myslel som nahnevany, „Ja na také sprostosti nemám čas! A vôbec...!“

„Zostaň v pohode, už to dávno máme hotové,“ prebehol mi mysl'ou hlas bytosti a v tom momente som sa ocitol aj s autom na ceste pred Malženicami. Hneď som pozrel hore. „Hviezda“ však zmizla, akoby nikdy neexistovala, akoby to bol všetko iba sen. Pozrel som na hodinky. Bolo presne desať v noci, tak ako predtým, akoby čas zastal a vôbec nič sa nestalo. Poštípal som sa do líčka a dal si aj zaucho. Až potom pomaly stlačil spojku a zaradil rýchlosť.

Môj príbeh sa stal hitom pri táborom ohni mojej trampskej osady Túlaví psi, ale i v ťažko dostupných salónoch regionálnej smotánky. Pretože som si presne nepamätal, kde som ho a koľkokrát rozprával, začal mi kaziť imidž. Tak som sa naštvál a vyhodil ho z repertoáru príbehov. Samozrejme, že s autom som sa už dávno predtým rozlúčil na šrotovisku, a bez šrotovného.

Žil som si v pohode. V príjemnom zabudnutí bez auta a fantastického príbehu som si kúpil od slovenského olympionika a bronzového medailistu vo vrhu bremenom, Libora Charfreitága juniora, starší závodný bicykel Premier, opravil ho a niekoľko rokov bez problémov brázdil na ňom trnavský región. Podozrievali ma, že robím reklamu nejakej pravicovej politickej strane. Až do včerajška. Keď som sa totiž včera večer o desiatej viezol na ňom domov, na červenej, na križovatke ulíc Študentská a Hospodárska, opäť zastala nado mnou „Hviezda“ a svetlo jej reflektora ma aj s bicyklom vtiahlo dnu...

LADISLAV SZALAY

1. Humor je taký zábavný, že dokonca aj peniaze zaň sú veľmi smiešne, tak čím sa naozaj živíte?

Humorista bez vedľajšieho džobu môže byť nanajvýš bezdomovcom.

2. Ako Vám v živote pomáhal zmysel pre humor, čo všetko ste s jeho pomocou dosiahli? *Keď novinárovi zakážu pracovať v tlači, rozhlase a televízii, iba humor mu pomôže prežiť.*

3. Čo to je "humor"?

Najčastejšie je humorom to, čo sa stane druhému.

GENÉZA MÔJHO VZŤAHU K HUMORU

Po absolvovaní vysokej školy (1951), ktorá sa za môjho štúdia premenila z Komerčného inžinierstva na Vysokú školu hospodárskych vied a onedlho potom na Vysokú školu ekonomickú, som v októbri 1951 využil informáciu, že Slovenská akadémia vied a umení (SAVU, tak sa vtedy tá inštitúcia volala) ide zakladať Ekonomický ústav. Prihlásil som sa, vyplnil dotazníky a pozvali ma na pohovor.

Prijal ma prezidiálny šéf akadémie, istý súdruh Bartolomej Büchler. Büchlerových rodina mala odpradávaňa v Bratislave pod Michalskou bránou honosný obchod s kobercami. Tento Büchler sa správal socialisticky žoviálne, ako to bolo v tom čase obvyklé.

- Sadkaj si, súdružko!

Pýtal sa ma na veci, ktoré nemali v dotazníku rubriku. Bol správne presvedčený, že vedecký pracovník publikuje ovocie svojej práce v tlači, a preto sa ma opýtal veľmi priamo:

- Publikuješ, súdružko?

Hrdo som prikývol, v tom čase som už mal uverejnené zo tri poviedky v Roháči. Aj som to povedal.

Súdruh Büchler pootvoril ústa a po chvíli zaúpel.

- V Roháči? Humor?

Videl som, že je zle, tvár sa mu pretiahla a úsmev pomaly zamrzal.

- Tak toto teda nie. Vedecký pracovník Slovenskej akadémie vied a umení nemá čo publikovať humor v nejakom Roháči! S tým je koniec!

Siahol po mojom občianskom preukaze; tie dávne preukazy, legitimácie, boli obsiahle. Ja som mal napríklad okrem mena a priezviska zapísané aj ďalšie krstné meno – Viktor (po krstnom otcovi).

- Budeš mať, súdružko, pseudonym. Aby to ostalo aj v tvojej legitimácii, budeš Viktor.

- Bodka, jasné?

Tak som sa stal vedeckým pracovníkom SAVU, dokonca riaditeľom Ekonomického kabinetu (bol som v ňom sám) a v Roháči som sa prezentoval ako Viktor. Za krstné meno som si ako obdivovateľ Sedmohradska zvolil tamojšie kultové meno Gabriel.

Veda na začiatku päťdesiatych rokov, a hlavne ekonomická veda, to boli preklady

z ruštiny. Ak mi vedecká rada predsa len určila domácu výskumnú tému, predpísala hneď aj výsledok, ku ktorému bolo treba dospieť. Nečudo, že som po necelých troch rokoch vymenil vedeckú prácu za serióznejšiu a prešiel som za redaktora humoristického a satirického časopisu.

(Autor bol zodpovedný za obsah časopisu Roháč v rokoch 1968/69, za čo mal až do konca socializmu zakázané publikovať, ako aj pracovať v tlači, rozhlase a televízii.)

MARSYAS

Kedysi veľmi, veľmi dávno žil v d'alekej Frýgii istý satyr menom Marsyas. Ako vieme, satyrovia mali ľudskú postavu, ale konské uši i kopytá; boli to lesní démonikovia, roztopašníci, ktorí robievali spoločnosť bohu vína Dionýzovi. Nuž a tento Marsyas bol satyr ako všetci jeho kolegovia, a nebol by vošiel do histórie, nebyť trstinovej píšťalky.

To bolo tak: prechádzal sa Marsyas po lese, bohvie o čom hútal, a tu naraz vidí – na zemi leží píšťalka. Chudák satyr nevedel, že píšťalku odhodila bohyňa Aténa, a nevedel ani to, že súčasne prekliala každého, kto píšťalku zodvihne.

Satyr Marsyas teda píšťalku zdvihol, nič zlého netušiac. Právnicki by povedali, že ju zdvihol bona fide. A, pravdaže, začal na nej hrať, veď píšťalka je na to. Trénoval, skúšal, učil sa, učil, až sa naučil hrať tak dobre, že chýr o ňom letel do širého sveta, do celej Helady. Ako to už vo svete chodí, koho obdivujú, ľahko spyšnie. Spyšnel veru i Marsyas a raz v opojení vyzval na umelecký súboj samotného boha hudby Apollóna.

Na súboj prišiel Apollón ako sa patrí na boha, v krásnej chlamýdie, s vavrínovým vencom na hlave a s pozlátenou gitarou v ruke.

Trstina a zlaté struny, satyr a boh umenia...

Zvíťazil, prirodzene, Apollón a porazeného satyra to stálo život: božský Apollón, urazený bezočivou výzvou, prikázal zaživa zodrať z Marsya kožu, čo sa aj stalo. Kožu potom vyvesili v jaskyni pri Kylléne a bolo o nej známe, že tancovala, keď sa do jaskyne vniesli tóny trstinovej píšťalky, a že naopak zastala pri zvuku gitary.

Tak sa Marsyas dostal do dejín, tak to spísali pamätníci v čase, keď úcta k bohom prekvitala a Apollón sedel na Olympe.

Toľko história. Ja si však myslím, že porota bola zložená z pochlebovačov, že Marsyas hral krajšie než Apollón. A myslím si, že to vedel aj Apollón; ak by si bol istý, že hral krajšie on, bol by býval k porazenému veľkodušný.

Jediné, čo mi nejde do hlavy, je otázka, prečo nedal zodrieť z kože aj tých servilných porotcov, svedkov jeho porážky.

A možno ich aj dal zodrať z kože, ibaže pamätníci to pre istotu nezaznamenali.

MODRÝ MAURÍCIUS

– Vystúpte, por favor – povedali mi na paraguajsko-argentínskej hranici, keď som odovzdal doklady.

Vystúpil som; zaviedli ma k šéfovi colnice.

– Kde ste to schovali? – spýtal sa ma.

– Neviem, o čom hovoríte, seňor director.

– Proším, ako si želáte, – povedal zlovestne colnícky šéf.

Rota jeho podriadených sa dala do práce. Vybrali mi z voza sedadlá, odmontovali dvere, rozpárali čalúnenie. Sňali disky z kolies, potom kolesá a z kolies pneumatiky. Rozobrali karburátor, čistič vzduchu, vybrali výfuk. Odrážili blatníky, odskrutkovali nárazníky, reflektory, vyprázdнили nádrž, rozmontovali ostrekovač predného skla. Nenechali na mieste ani tabuľky s poznávacou značkou a evidenčným číslom, vylomili spätné zrkadlo. Cítil som sa ako na striptíze – kopa súčiastok rástla a voz bol stále viac a viac nahý. Nakoniec stál, ba čo stál, ležal podvozok na tvrdom betóne a odborníci rozoberali prevodovku. Stál som pri okne v kancelárii náčelníka a krútil som hlavou.

– Hľadáte hašiš? – spýtal som sa.

Nijaká odpoveď.

– Kokain?

Opäť nič.

– Vyzliecť donaha, prezrieť! – povedal šéf namiesto odpovede.

Vyzliekli ma donaha, nazreli mi do tela všade, kam sa dalo, na saku odpárali podšívku, vytiahli gumu z trenírok, odlepili podošvy. Nič.

Po šiestich hodinách náčelník rezignoval. Zavolali krajčírka, dal mi do poriadku šaty, priviezli štyroch automechanikov, dali mi dokopy voz, ponúkli ma obedom a cigarou.

– Viete, – povedal mi šéf colnice, – dostali sme hlásenie. Minulý týždeň ukradli z filatelistického múzea cennú známku, modrého maurícia. Dvadsať miliónov pesiet. No

a dostali sme tip, že práve vy sa pokúsite prepašovať túto cennosť cez hranice.

– No dovoľte! – ohradil som sa.

– Žiaľ, stávajú sa také veci, že podozrievame nevinného. Úprimne sa vám ospravedlňujem, seňor! Perdone usted, por favor!

Nastúpil som do voza, ktorý práve dostal generálnu generálku a s chápaným úsmevom som prijal náčelníkovo ospravedlnenie. Potom sa zdvihla hraničná závora, colník mi podal pas a colný doklad, ktorý dokonca v tom zmätku zabudli opečiatkovať.

Našťastie. Namiesto kolka som mal na ňom nalepeného modrého Maurícia.

ČARO UNIFORMY A ŠIMON DUNAJEC

Vieme, že mnohí ľudia nemajú príliš v láske policajtov. Každý policajt si myslí, že je viac než ostatní smrteľníci, a má pravdu. Pravdu mal aj policajt, ktorý pristavil Šimona Dunajca na hlavnej stanici.

– Občiansky preukaz! – povedal.

Šimon Dunajec mu dal svoj občiansky preukaz.

– Druhý nemáte?

Šimon Dunajec mu dal aj druhý. Policajt si oba preukazy rozložil na lavičke a porovnával údaje. Šimon Dunajec sa nebál, lebo všetky údaje súhlasili, a kto súhlasí, nemá sa čoho báť.

– Vy sa menujete Pravenec? – spýtal sa.

– Nie, prosím, tam som sa narodil.

– Ved' preto, – povedal policajt, – poznáme my takých, čo sa inak menujú a inde sa narodili. Pôjdete so mnou!

Šimon Dunajec poslušol a odvtedy s ním chodí. Ľudia vravia, že je to vážna známosť. Uvidíme, ešte sa nevyjadril.

Ivan Košícký

LADISLAV ŠEBÁK

1. Humor je taký zábavný, že dokonca aj peniaze zaň sú veľmi smiešne, tak čím sa naozaj živíte?
2. Ako Vám v živote pomáhal zmysel pre humor, čo všetko ste s jeho pomocou dosiahli?
3. Čo to je "humor"?

Tak aspoň stručne, aby čitateľ nemusel toľko preskakovať:

Ad 1.

Spomínam si na časy, keď boli zábavné aj peniaze. Pre takého deviataka v roku 1975 bolo 18 korún hotový poklad. To bol môj prvý honorár za vtip v decembrovom čísle Život. Dokonca si ho pamätám: „Jožko, čo by si chcel k Vianociam, sestričku alebo elektrický vláčik?“ „Radšej ten vláčik. Na sestričku by som musel čakať ešte deväť mesiacov.“ V ďalšom zaslanom vtipе (pri mojom tempe uplynulo 34 rokov) do rovnakého mesačníka som prirvil: V izbe hodinového hotela čaká v posteli netrpezlivá sexuálna pracovníčka na zákazníka, ktorý sa trápi s navliekaním ochrany. „A to si mi tvrdil, že si z jednotky rýchleho nasadenia!“ Výšku honoráru si už nepamätám, pretože to bolo nedávno.

V podobnom množstve som do novín posielal aj kreslené vtipy, na jeden z tých dvoch-troch v Národnej obrode krátko po Nežnej revolúcii si pamätám: vo výklade visela novinka - opasky s dierkami až po pracku. V tom čase som dal na papier aj tu uvedenú báseň Bez Koruny král. Pred Rybou a Včielkou na námestí vtedy vyrúbali okrasné čerešne a že som

z toho bol ozaj rozhorčený, svedčí fakt, že slová zo mňa liezli v rodnej trnavčine. Myslím, že vzápätí vyšli aj na titulnej strane nových a už zaniknutých novín AZ zvesti.

Pred 20 rokmi som hrával v country kapele Kántriči, zložil som pre ňu pár piesní, niektoré hádam aj s trochu humorným textom.

Humorom som sa teda ani nepokúšal živiť, iba občas som podľahol nutkaniu podeliť sa s ostatnými. Bud' s niečím smiešnym, alebo aj vážnym až smutným, zabaleným do humoru. Takou je asi báseň na mojom blogu, venovaná dcérke Sára - Smiech a plač. No humor, hlavne situačná komika bez nároku na honorár, ma sprevádzal 21 rokov v Skloplaste, tromi rokmi v novinách, rokom na PN, i niekoľkými rokmi bez práce alebo pri výrobnom páse v automobilke. Ani momentálne sa ním neživím, vyžiť a prežiť mi v poslednom čase pomáha rodina na čele s manželkou, ktorú za celoročný honorár pozvem na večeru. Manželku, nie celú rodinu.

Ad 2.

Teraz už budem naozaj stručný - môj zmysel pre humor mi v živote pomohol ten život prežiť a dosiahol som ním napríklad dnešný krásny deň.

Ad 3.

Radšej by som odpovedal na otázku, kto je humorista. Podľa mňa ten, ktorý sa s rovnakou chuťou zasmieje nielen na cudzí, ale aj na svoj účet.

Smiech a plač

Vravela si, že si moja
naveky vraj, ver mi!
Ja zas tebe - príde doba,
tíšsko vrzgneš dvermi.

Zasmial som sa tvojim slzám,
že nezradíš ma s iným,
o pár rokov zostanem sám,
ty, dcérenka - s milým.

Malá Lesná víla

Biely slamák, v očiach túžba, starodávne maskáče,
keď ju zbadám, na mňa už aj husia koža naskáče,
dych mi stojí, keď sa strojí do tohoto vagóna,
pohľad ostrý až do kostí už sa do mňa zabodá.

Nazdar, malá Lesná víla, dávno som ťa nevidel,
je mi s tebou dlhá chvíľa, už aby tu bol tunel!
Ako byť sám s Lesnou vílou s vytrhaným obočím,
tam v tuneli za Bukovou radšej z vlaku vyskočím!

Stará Džíny

Predo mnou je voľný víkend, všetkým kravám zbohom dám,
staré džíny vykefujem, v mestečku je country bál.
Už sa teším na tú hudbu, na štvorylku fajnovú,
nabalím tam dáku buchtu, prepijem s ňou výplatu.

Tancovala celá sála, iba jedna dáma nie,
len pri bare ticho stála, podišiel som preto k nej.
Volali ju Stará Džíny, mala modré pod okom,
spýtal som sa jej, čo pije, že iba Gin s Tonicom.

Na Džínu som dostal slinu, už ju stískam v objatí,
objednal som liter Ginu, hádam sa to oplatí.
Ale z WC vyšiel chlapík a už mieri rovno k nám,
pamätám si dve-tri bomby, nepamätám si tú tvár.

Teraz opäť kravy pasiem, Starú Džíny v hlave mám,
staré džíny nekefujem, nechodím na country bál.
Vravela mi Stará Džíny, že pije Gin s Tonicom,
kto to mohol vtedy tušiť, že Tonic bol jej frajerom?

Bez koruny král

Bez Koruny král sám sebe sa zdám,
ket po dlhém čase v rodném meste zase
hledám hodnú chvíľku šenk starého Hilku,
asi belmo mám.

Hentam precsa stál sám Imperijál,
zmizol jako gáfer bez volákých afér,
aj jeho kukátka na holé kurátka,
život ide dál.

Pol deci si dám v prítomnosti dám
pres uličku úskú, čo na každém kúsku
volado v nej šmochce, mne sa hlava moce,
šak ten šenk tu stál!

Jako skončí flám, ešte nevím sám,
z istotu jedno vím - námescí naščívím,
z bílovlasú Sidu fajku míru si tu
v klude vyfajčím.

Z hubu dokorán kukám kúsek dál,
bílý som jak grída, né že gdze je Sida,
ale gdo vyrúbal stromy pred hentýma domy,
gdze sa obesím?

Mišung s teho mám, že ščúl na mój plán
ostáva akurát nékerá s promenát.
Obzírám gaštany, už jeden zdá sa mi,
konár dobrý má.

Volačo ma láká kuknúť Bernoláka,
čo ruku natrča a hlúčik pouča:
"...tu máte slovo..." Já, to vlasne dáva nám!
Tak aj já mu dám:
Bez Koruny král...

(21.12.1990)

Za Rio Pecos

Sedíme pri ohni, ani sa nepohni, vraví Hombre, čuješ dobre?

Niektó sa k nám plazí, v chrbte ma zamrazí, praskla vetva, druhá, tretia.

Ten tieň sa mi nezdá, ani na ňom hviezda, vidíš Hombre, vidíš dobre?

veď je to, dokelu, šerif z Fort Bentonu, dostane nás a my povraz.

Refrén:

Za Rio Pecos za nami neloz, zákon je tu iný, nečítaš noviny?!

za Rio Pecos za nami neloz, tam ti, ty kabanos, ukážem dlhý nos.

Dôveru nebudí ten lovec na ľudí, čuješ, Hombre, čuješ dobre?

Cítim tu pušný prach, z koltov mám trochu strach, nenápadne sa mu stratí me.

Chystaj skok do sedla, nie že skočíš vedľa, čuješ, Hombre, skáčeš dobre?

Preč z tohto lesíka smerom do Mexika za mnou cválaj, neatáľaj!

Kone sú kradnuté, neboli zamknuté, čuješ, Hombre, vravím dobre?

Čert nám bol, nabetón, dlžny ten Fort Benton, aj tie kone pri saloone.

Teraz nám okolo hláv lieta olovo, čo ti, Hombre, nie je dobre?

Z koňa sa nakláňaš, do trávy sa skladáš, aspoň už vieš - neodvisneš.

Refrén:

...tam ti, ty dlhý nos, ukážem kabanos.

Country či necountry

Mám práma suseda, keď na záchod usedá, cez bytové jadro načúva (aj my!)
môjmu spevu, gitare a umakart má namále, keď doň začne mlátiť päťami.

R:

Country či necountry, nervy mi nekántri, do blázinca nemám d'aleko,
bendžo, basa, gitara a mandolína prekliata, do pekla aj s vašou kapelou!

Mám práma susedu, keď robí si omeletu, ventilačkou uši natrča (aj my!)
môjmu spevu, gitare a potrubie má namále, keď doň začne mlátiť hrncami.

R:

Country či necountry, nervy mi nekántri, do blázinca nemám d'aleko,
bendžo, basa, gitara a mandolína prekliata, do pekla aj s vašou kapelou!

Mám práma susedov - muzikálnych talentov, vždy, keď začnem na kontrabas hrať,
kopú presne do rytmu na moje dvere od bytu, nemôžem sa na nich sťažovať.

R:

Country či necountry, nervy mi nekántri, do blázinca nemám d'aleko,
bendžo, basa, gitara a mandolína prekliata, do pekla aj s vašou kapelou!

BENJAMÍN ŠKREKO

1. Humor je taký zábavný, že dokonca aj peniaze zaň sú veľmi smiešne, tak čím sa naozaj živíte?

Predstava o tom, že humorom sa dá živiť, je iluzórna a nebezpečná. Človek, ktorý takému to sebaklamu podľahne, veľmi rýchlo rozšíri rady agresívnych a nenávisťných grafomanov. Humor by sa mal šíriť svetom nezištne ako úsmev. Aj keď to tak možno vyzerá, ja som sa humorom nikdy neživil. V Roháči som dostával plat za klasickú redaktorskú prácu, ktorá má v rozličných médiách svoje špecifiká, ale vo svojej podstate je rovnaká ako napríklad práca šoférov odlišných typov vozidiel. Niečo iné je satira. To je už komerčný tovar na zosmiešnenie určitých javov v humoristickom obale, vyrobený na spoločenskú objednávku, a teda aj za peniaze. Satirikmi boli Il'f Petrov, Hašek i Werich a sú nimi aj Lasica so Štepkom.

2. Ako Vám v živote pomáhal zmysel pre humor, čo všetko ste s jeho pomocou dosiahli? Zmysel pre humor má dve polohy, tvorivú a konzumnú. Sú ľudia, ktorí zažijú humornú príhodu a za ten svet ju nedokážu adekvátne podať ďalej. Súčasne však nedostatok humoru pociťujú rovnako bolestne ako hlad, smäd či nedostatok kyslíka. Práve oni sú tou obrovskou cieľovou skupinou pre remeselných producentov vulgárností a nevkusu, ktorých sa mi bridí aj menovať. Čo sa týka môjho profitu z humoru, je to predovšetkým radosť zo stretnutia s milými ľuďmi, pretože inakší sa s kvalitným humorom nikdy ani nespájali.

Nedovolím si posudzovať, či som lepší tvorca, ako konzument, ale pre hodnotenie človeka je to práve také bezvýznamné, ako špekulovať, či je v spojení pohár vody dôležitejší pohár alebo voda.

3. Čo to je "humor"?

Humor má svoju zaujímavú logiku v tom, že je postavený na náhlom zvrate logiky. Mysel sa upne na náčrt deja a podvedomie už dotvára jeho vyústenie. Pointa sa však náhle vzprieči očakávaniam a pokiaľ človeka z nejakých zjavných či skrytých dôvodov (choroba, rasa, náboženstvo, spoločenský status) neurazí, tak ho rozveselí. Iste nie je náhoda, že starí ľudia akoby strácali zmysel pre humor. Oni však strácajú predovšetkým pružnosť mysle a nedbajú vtipy zavrhnovať kvôli zakoreneným kultúrnym stereotypom. Humor je pohľad na svet. A to v podstate doslovne. V lekárskej terminológii sa pojmom humor (Humor aquosus) označuje vnútroočná tekutina, komorový mok, ktorý vyplňa priestor medzi šošovkou a rohovkou. Jeho správna miera je dôležitá pre fungovanie oka, nedostatok či prebytok spôsobuje vážne poruchy zraku, ako je napríklad aj sivý zákal. Strážme si humor, jeho mieru, čírosť, psychohygienické parametre. Bez zraku by bol život menej kvalitný, žalostný, nemal by zmysel. Pardon, nemal by prinajmenšom tento jeden zmysel. Ale aký!

TOPOL

Stalo to velice dávno, keď som ešte ani neból na svete a môj tata mal len asi dvacat rokov. Aj jehón najlepší kamarád Ferko Marhavý mal len asi dvacat rokov, ale z toho po-

sledné tri by sa nemali ani počítat. Šak čo to ból za život, keď kadze chodzil, tadze zdychal, podchvílu si trel srcco a večér, keď si lehól na svoj peléšik, puscili sa mu dole tváru slzy jako hrachy.

Istotne ste už uhádli, že Ferko ból zamilovaný. Láska vóbec neznamená, že človek musí zmírat od žálu, práve naopak. Stačí poslat za najlepšú dzívčatovú kamarádku svojého najlepšieho kamaráda, aby dojednali dostaveničko. Šak aj náš tato sa Ferkovi núkal, tri roky sa mu núkal, že osloví Apolku Šajbidorovú, s kerú boli tá jehová jako sestry.

S Ferkom to šak bolo velice tašké, jaký ból plachý. Na teho keď sa kukla aj Sidona Toráčová, čo mala dvacatsedem dzecí a rodzili už jejéj pravnučky, začervenal sa až za ušáma a utékól. Najvác, čo si voči Helenke, Helenka sa volala, to som aj zabudól povedat. Najvác, čo si voči néj dovolil, bolo, že chodzil za nú padesát kroków, keď roznášala počtu. Dobře ona cíčila na chrbte jeho uprený pohled a keď strkala noviny pod bránu, ždycky si ho pod pažuchu premerávala. Ón si friško začal zavazuvat šnórky, nije že jako, ale n-ozaj, lebo ích už tak mal nápoky narafičené.

Došól den, tato mal dvacatjedna a Ferko néčo vyše, lebo ból o mesác starší, a išli to zapít ge Kominárovi. Jako to tak zapíjajú, naráz len prinde že tá Apolka v bíléj zástere, džugne do tata a hovorí. Ale jako džugne! Né že z ruku, ale z bokom! Máre jeho. A hovorí:

„Ukážte, chlupci, nech vám to tu trocha poucírám.“

„Apolka!“ povedal prekvapene náš tato. „Ná ty tu robíš v kuchyne?“

„Óch!“ zasrandovala a rozesmála sa. „Vy masári...“

Nato sa aj tato rozesmál, lebo šak ešče neból masár, len tovariš. Z Apolku sa poznal

z Linča. Jejěj strynka, též Šajbidorová, ale méno som už zabudól, dochovala každý rok dvoch býčkov. No, ona bola vlastne púvodom z Abrahámu, ale to ščúl ozaj neni dôležité. A tá Apolka len do neho z bokom, len do neho s tým bočiskom, tata až taká vlaha zaplavovala, aspon čo mi teda jako hovoril, ale nebolo nič, nepredbíhajme, to nebola potom naša mama, šak Rózka, né, Rozália, chudátko, jaká mladá umrela, naša mama bola preca Rozália. Až taká vlaha. Ale to ból ešte slobodný, pozor! Neni správne človeka hned odsudzovat.

„Oné,“ nahla sa k nemu a zašušotala: „Rob sa, že sa ideš vyščať, volačo ci mosím moc dôležitého povedat.“ Trochu to tam pretrela, zebrala ale tri prázné poháre alebo dva a flašku, to už neská nigdo neziscí, či aj popolník alebo čo, a už jēj nebolo. Ináč ani teho Ferka Šajbidora nebolo treba šálit, chudátko, jako sa len celé roky trápil, jako sa len tak šúveril, kolko rází ked hádzal v cukrováre na mašinke pod kotel, taký závrat dostal, až no. Zakál tá Apolka tata ondzila, oné, ón sa len tak o kabáty oprel, privrel oči a zadrímal. Čo vypili, ale tri litre, a tato najvác. No ten Ferko, hotová ruina! Tato stal a išól po téj chodbičke, kerí ste tam boli u teho Kominára, šak vy dobre víte, ale už je to tam dávno prerobené, išól a išól až dozatku. Apola ho tam už čekala.

Fíha! Do len ví, čo si ten náš dobrý tatenko nemyslel, ale jako sa mu len ruky spocili! Normálne mu klapky z prstov klapkali. Hovoril.

"Apolka..." Scel povedat že Apolka, ale len také zachrčání mu vyšlo z hrdla... Né. Takto: "Apolka..." No ale dze tam tí veci! Ono s tyma boky by sa to dalo šelijako vykladat, ale tak, jako si myslel tato, to ona nemyslela. Bola skrátka taká. Svoja. Alebo aj to zamestná-

ní si to vyžadovalo, šak šenku asi zahlídat nebude. Potom aj tí táce a šeličo. Kedy mala velice volné ruky, né? Vechet, možná kýbel voláký v druhéj... Ale jako ho len džugla s tým bočiskom! Já som hu ešte dobre poznal, oni mali na celėj Kopánke prví Spartaka. Ked si lapla trochu zvyšša, maria, len tak sedól... Aha! Dze som to prestal... Cicho, vím! Trocha ho odsocila, ale len tólko, aby sa neurazil. A s takým sileným smíchom hovorí:

"Dáš preč tí chlpaté ručiská? Porát ta s tú handru opálím. Já ščúl mám tak mysel na tí tvoje ručiská. Kristepane, ty máš ale ručiská... Dáš ich preč?! Helena ma poslala. Že Ferko. Že čo. Tri roky! Šak ten Ferko, to je obyčajný somár! Šak to je somár! Šak ten aj hu aj seba utrápí! Ná reku ale dost, Hela! Reku Helena, bud zebereš na vedomí oného, Turana, listy ci vypisuje, né, šibat chodzí, alebo ešte skusíme jednu vec." Znova sa nahla a znova zašuškala, až tatovi nabehli slychy. „Bosorák...“ povedala s prstom na ústach a vymietla očami všetky kúty na dvore. „Aj zme sa veru z jedným poradzili."

Tato si začal nemotorne šúlat. Z jednu polovičku hlavy si vystrel medzi prsty papírek, z druhú ešte stále trpel ze šelijakými farebnýma svetláma. Možná keby na Apolu, Apolku, Apolóniu trochu zatlačil, doví, lebo za nevinu teho boka by nedal ani jeden zdravý chlap ruku do ohna. Šak keby tak velice scela, móhla ho aj z lochtom poščuchat. Škoda, že to téj Helene slúbila. O Ferkovi, o Ferkovi, o Šajbidovorovi sa mu sce ščúl tak velice baví! Krupica šest, tri papírky roztrhól, lež to trochu na cigaretlu vypadalo.

„Až z bosorákom. Na Potóčkoch. Nekukaj jak bulo do makových slížóv! Ten hornák! Dzurovka. Kolkým domom tu vodu našól. Ví aj slépy počaruvat, krava aby nedojila, svina žrala, šecker! Ten mosí mat penaziskóv! Gule krištálové, šelijaké čaje, zelinky, od-

vary... Brr! Porád mi husacá koža nabehla! Láske počaruvat, muža odlúdzit, dzeci vyhnat lebo privolat... Počúval, počúval, oči len také čárky... A víš, čo ten Fero mosí urobiť? Jako su na rybníku tí topole. Ón to mosí ze seba vykričať. Vyspívať! Za úplnku, na vršáku, na strome. Ešče jeden takýto rok a obidvá su hotoví. Ón to ví aj ona ví, ale je tam čaro. Pekne mu povec, nech sa priváže, lebo keď už to konečne z neho vynde, taká tráška ho pochycí, že sa pod ním až po holú zem budú lámat haluze. Sto korún si zapýtala a ešte chycil Helu za prs. To že velice néčo skúšal, ale neverím. Zato Fero sa privázat môže, dobre? Bola by to volovina, keby to už z neho konečne vylýzlo, a ón sa zabil.“

Tatovi sa konečne podarilo zapáliť. „Až z bosorákom. Na Potóčkoch. Mosí to, skrátka, dostať ven!“

Dze sa len v tem Ferovi nabralo tólko odvahy, to tato do smrci nepochopil. Vidzite, a už je tam. Vedla mamy. Ležal pod hrádzu ve vysokéj tráve a počúval kamaráda, jako spívá. Najprv cichúčko, to teda nemóhla Hela za oknom na druhej strane cesty očuť, ani keby scela. Za hodzinu silnejší a za dve ešče vác. A keď o pól pátej svitalo, nésoľ sa jeho čistý hlas až do neba. Či sa ale zrázu puscil alebo nevydržal špagát, naráz len rachot, pukot, zdesení, milý slávik klesal z haluze na haluz, až nakoniec krvavý a dotrhaný žuchól na zem.

„Ferinko!“ dolecela k nemu Helka. „Nestalo sa ci volačo?“

„Farálka...“ zastonal Ferko.

„Umíráš?“ zaplakala mu na hrudi.

„Nije, láska. Scem sa ženit. Zebereš si ma za muža?“

Tak toto mi vyprával tato a náš tato skoro nikdy nešáľil. Nije v takých vážnych vecách, jako je otázka života a smrci. O Apole nehovorím, tam móhol trochu pridať. Ze srcca by som mu hu dopráľ, šak ón žádnú nemá, len našú mamu Rózku.

KALO UHRÍK

1. Humor je taký zábavný, že dokonca aj peniaze zaň sú veľmi smiešne, tak čím sa naozaj živíte?

Mal som to životné šťastie, že ma prijali do redakcie Roháč hneď po promócií, kde som vydržal až do dôchodku. Našťastie aj vtedy platilo, že ná denník je hoden mzdy svojej. Vďaka tomu, že aj manželka bola zamestnaná, tak sme vyžili. Dalo by sa len z tvorby humoru vyžiť? Poslúžim príkladom: za svoju úplne prvú poviedku v roku 1954 som dostal honorár 117 Kčs a za poslednú, v súčasnosti, po viac ako polstoročí, dostávam presne toľko, prerátané z eur na koruny. Postačí taká odpoveď ohľadom vyžitia?

2. Ako Vám v živote pomáhal zmysel pre humor, čo všetko ste s jeho pomocou dosiahli? Švecov, šéfredaktor ruského satirického časopisu Krokodil, na naše začudovanie nad ich humorom, povedal pamätnú vetu: "Što vám smešno, nám ne smešno. I na oborot." Za celý svoj život v humore sa mi zdá, že existujú národné humory: suchý anglický, nepochopiteľný nemecký, americký, ktorý potrebuje zvukovú kulisu mimo obrazu, aby poslucháči vedeli, kedy prišiel vtip a treba sa smiať. Isto existuje aj humor africký, austrálsky a možno aj eskimácky. Mám najradšej humor, pri ktorom človek musí pouvažovať nad pointou a o to srdečnejšie sa potom zasmieja. Pre seba.

3. Čo to je "humor"?

Jeden múdry človek, meno si nepamätám, len viem, že nebol Slováčok, povedal, že humor je gumená obruč na káre života. Menej človeka kára na hrboľatej ceste natriasa. Ten človek súčasne aj odkryl medziľudskú prospešnosť a platnosť humoru. Dobrý humor by sa mal dať prirovnať k veľdielam vážnej hudby. Taký by mal byť! Vždy znova a znova sa dá počúvať na celom svete (a vo všetkých „rečiach“). Napríklad také Talianske capriccio. A zakaždým je človeku milo na duši, čo by malo platiť aj o dobrom vtipe.

BRENDA

Toto bola prisilná káva. Starý priateľ Matej, prezývaný Reku, oplýval streštenými nápadmi od mladosti, ale keď ho videl štyridsať rokov po maturite Jozef, ako vedie po ulici na obojku hus, poriadne to ním otriaslo.

„Servus, Carbel!“ pozdravil ho Jozef podľa starej školskej tradície priezviskom. „Kdeže, kde?“

„Servus, Jožo! Áááale, venčím Brendu. Reku, zide sa domácemu zvieratú trochu sa poprechádzať. A ty ako? Stále sám?“

Jozefovi sa situácia, aj pri známých spôsoboch-nespôsoboch Mateja Carbela, zdala byť príčudná. Nuž zaprotestoval, že či sa aj on má prechádzať azda so sliepkou, holubom alebo nebudaj s prasat'om.

„Prečo nie?“ povedal Carbel. „Reku, svine voľakedy používali poľovníci pri poľovačkách. Ako stopárov, nadháňáčov a tak. Prv, ešte pred psami.“

Jožo ironicky poďakoval za poučenie. Hus Brenda zatiaľ nervózne chodila hore-dole, pokiaľ jej to vôdzka umožňovala, kde tu odštipla trávu a napokon sa ohlušujúco rozgá-gala.

„Fuj! Brenda, nehanbíš sa? Gágať ako zmyslov zbavená? Ticho a k nohe!“

Gajdy otváral oči. Brenda stíchla a priateľsky gagotajúc prišmatlala k Matejovi. Do-stala pár zrníek kukurice. Jožo využil chvíľku na otázku.

„Načo ju chovám?“ odvetil Matej otázkou. „Namiesto psa, na stráženie. Poznáš istot-ne historku o tom, ako husi zachránili Kapitol. Gáganím. Neutíšiteľným a mohutným. Povedal som si, reku taká hus bude dobrá na stráženie. Navyše má veľkú prednosť oproti psovi, že netreba za ňu platiť daň.“

S tým sa bývalí spolužiaci rozišli. Po čase Jozef zbadal Carbela-Reku ako vedie na povrázku niečo menšie a čierne. Mača. Naštvané, umraučané, čo sa silou-mocou usilova-lo vymaniť z obojka.

„Ani mačky sa nezdaňujú, pravda? Matej, kde máš Brendu?“ smial sa Jozef.

Carbel len kývol rukou. Pokutovali ho, že choval v paneláku hydinu, nuž milú Bren-du predal jednej bezpečnostnej agentúre. Na druhý deň ho vykradli.

„Teraz ťa stráži mačiatko?“

„Kocúr, čierny, čo prináša smolu. Na dvere som prilepil upozornenie Pozor, besný kocúr! Reku, zloději si netrúfajú. Psychologický ťah, a zadarmo!“

Niečo na tom bolo, lebo Alino sa bál zviera čo i len pohladkať, hoci sa mu pradúc obtieralo o nohy.

DETONÁCIA

Ženy mávajú také záchvaty. Niekedy im to trvá celé dni, no neraz ich to drží iba poldeň. Aj u nás to od skorého rána vyzeralo na taký záchvat. Dôverne som poznal ten ženský akoby tvorivý nepokoj, nevšimavosť k okoliu a úsečné odpovede. Sústredenosť kamsi dovnútra. V takýchto chvíľach skúsený muž vo vlastnom záujme obchádza manželku po špičkách, ale hlavne, na nič sa nevyptuje.

Tesne pred obedom to naskutku prišlo. Rozhodne vyhlásila: „Mala by som upratať tú skriňu!“

„Ktorú?“ hlesol som otázku v chabej nádeji, že to nebude TÁ skriňa, ale len bezzýznamná topánková, či skrinka v kúpeľni. Odvetila takým veľavravným pohľadom, že by ukecal polovičku parlamentu. Nastal teda čas najvyššej núdze, načim si nahotoviť do pohotovosti psychický stav a vyhliadnuť ústupovú cestu.

Žena však už zmizla do pol tela v TEJ skrini a niečo tam robila. Nevedno čo, von vychádzali len drobné buchnutia, šuchot a citoslovčia nesúhlasu. Trvalo to pol hodinu, hodinu, dve. Bol som ako na trňoch, nervy napnuté na prasknutie. Konečne prišiel očakávaný záver. Úľava. Zaznel fantastický tresk nie nepodobný onomu historickému tresku pri vzniku svetov. Niečo v skrini tak strašne buchlo a detonovalo, že zatriaslo celým domom. Zdesený som bežal k TEJ skrini v obavách z toho najhoršieho. Už bola vonku. Rozcuchaná, umazaná, ale živá a so šťastným úsmevom.

„Hotovo, upratané. Zasa mám najmenej rok pokoj!“ zašveholila a šla sa osprchovať.

Vtom sa ozval ďalší tresk. Rozleteli sa vykopnuté dvere a do bytu sa vovalili kukláči

sprevádzaní vystrašenými hasičmi. Musel som na zem dolu tvárou, ruky a nohy od seba.

„Kde je?!“ na tyle som zacítil chladnú oceľ.

„V kúpeľni.“

Rozleteli sa ďalšie dvere. Po tomto čine však udalosti nabrali nečakaný vývoj. Vykopnutí a povyhadzovaní príslušníci útvaru rýchleho nasadenia pomiešaní s príslušníkmi záchranného zboru, malebne roztrúsení po schodišti, sa zajakavo ospravedlňovali a vstávali na nohy. Mali vraj dôvodné podozrenie, že u nás vybuchla bomba a že teda v našom byte má hniezdo istá nemenovaná teroristická skupinka. Žena, zabalená iba v osuške, ich trpezlivo vypočula a zhovievavo vyprevadila symbolicky zdvihnutou päšťou. Pridali do kroku.

„Čím si v tej skrini vlastne buchla?“ opýtal som sa neskôr, keď emócie pominuli.

„Neviem, že by u nás bolo niečo buchlo,“ povedala milo.

Bola to nadmieru prítlačlivá chvíľa. Škoda ju bolo premárniť podrobným zisťovaním, čo a prečo v TEJ skrini buchlo. Navyše – keď možno ani nebuchlo.

HUMOR_ZASINÁČ.SK

Zborník Fóra humoristov 2010

Zostavila: Benjamína Jakubáčová

Grafická úprava: Jana Brliťová

Zodp. redaktor: Mgr. Lívia Koleková

V zborníku sú použité ilustrácie Ivana Košického, Ivana Baja, Mariána Mrvu a Vojtecha Haringa

Vydala: Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave v roku 2010

Rozsah: 78 strán

ISBN 978-80-88695-25-7

Vyšlo s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

